

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma

Alma Holopainen
Emilia Sikala

TOIMINTATUOKIOT LASTEN KULTTUURITAUSTOJEN
ESIINTUOJINA – Monikulttuurisuuskasvatuksen kehittäminen
Linnunlahden päiväkodissa

Opinnäytetyö
Maaliskuu 2021

OPINNÄYTETYÖ
Maaliskuu 2021
Sosiaalialan koulutusohjelma

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600 (vaihde)

Tekijät
Alma Holopainen, Emilia Sikala

Nimeke
TOIMINTATUOKIOT LASTEN KULTTUURITAUSTOJEN ESIINTUOJINA -
Monikulttuurisuuskasvatuksen kehittäminen Linnunlahden päiväkodissa

Toimeksiantaja
Linnunlahden päiväkot

Tiivistelmä

Tämä toiminnallinen opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Linnunlahden päiväkodin kanssa. Sen tarkoituksena oli kehittää päiväkodin monikulttuurisuuskasvatusta ja samalla osallistaa lasten huoltajat mukaan monikulttuurisen toiminnan suunnitteluun. Opinnäytetyön tavoitteena oli järjestää neljä monikulttuurisuustuokiota ja koota päiväkodin käyttöön ideavihko näistä kulttuureista.

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys koottiin varhaiskasvatuksesta sekä monikulttuurisesta varhaiskasvatuksesta. Teemoja lähestyttiin huoltajien osallisuuden, laaja-alaisen osaamisen ja oppimisen alueiden sekä monikulttuurisen oppimisympäristön näkökulmista. Prosessia ohjaavana menetelmänä toimi konstruktivistinen malli. Tiedonhankinta- ja kehittämismenetelminä toimivat sähköpostikeskustelut, puhelinhaastattelu, ulkopuolinen ja itse toteuttamamme havainnointi, aihetta käsittelevä kirjallisuus, toimintatuokiot, opinnäytetyöpäiväkirja sekä aiemmat opinnäytetyöt. Arviointimenetelmiä olivat havainnointi, reflektointi sekä opinnäytetyöpäiväkirja.

Opinnäytetyön tuotoksena syntynyt ideavihko tarjoaa varhaiskasvattajille keinoja intialaisen, brasilialaisen, turkkilaisen sekä suomalaisen kulttuurin käsittelemiseksi varhaiskasvatusympäristössä. Ideavihkon avulla päiväkot voi ottaa monikulttuurisuusteeman käsiteltäväksi ja edistää lasten kulttuurista osaamista. Vihkossa esitetyjä toimintoja voi hyödyntää joko yksittäin tai niistä voi koota pidempiä toimintakokonaisuuksia.

Kieli
suomi

Sivuja 42
Liitteet 3
Liitesivumäärä 5

Asiasanat
varhaiskasvatus, monikulttuurisuus varhaiskasvatuksessa, huoltajien osallisuus

THESIS
March 2021
Degree Programme in Social Services

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
FINLAND
+ 358 13 260 600 (switchboard)

Authors
Alma Holopainen, Emilia Sikala

Title
ACTIVITY SESSIONS AS PRESENTERS OF CHILDREN'S CULTURAL
BACKGROUNDS – Developing Multicultural Education in Linnunlahti Daycare Center

Commissioned by
Linnunlahti daycare center

Abstract

This functional thesis was implemented in collaboration with Linnunlahti daycare center. The purpose of the thesis was to develop the multicultural education of the daycare center and at the same time involve the guardians in the planning of the multicultural activities. The aim of the thesis was to organize four multicultural sessions and to compile a booklet of ideas about the cultures of the children.

The theoretical framework of the thesis consisted of early childhood education and multicultural early childhood education. The themes were addressed from the perspectives of guardians' participation, transversal competence and learning areas, equal encounter with children and a multicultural learning environment. The constructivist model was the method that guided the process. The methods of information acquisition and development were e-mail conversations, telephone interviews, external and self-made observations, literature about the topic, activity sessions, a thesis diary and previous theses. The evaluation methods were observation, reflection, and a thesis diary.

The booklet, created as a result of the thesis, offers ways for the daycare center to discuss Indian, Brazilian, Turkish and Finnish culture. The booklet makes it easy to approach multiculturalism and helps early childhood educators to develop children's cultural competence. The activities presented in the booklet can be utilized either individually or they can be combined into wider sets of activities.

Language
Finnish

Pages 42
Appendices 3
Pages of Appendices 5

Keywords
early childhood education, multicultural early childhood education, guardians' participation

Sisältö

1	Johdanto	5
2	Varhaiskasvatus	6
2.1	Varhaiskasvatuksen tehtävät	6
2.2	Huoltajien osallisuus	7
3	Monikulttuurisuus varhaiskasvatuksessa	8
3.1	Monikulttuurisuuskasvatus	9
3.2	Laaja-alainen osaaminen ja oppimisen alueet	11
3.3	Monikulttuurinen oppimisympäristö	12
4	Aiemmat opinnäytetyöt aiheesta	13
5	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite	16
6	Opinnäytetyön menetelmälliset valinnat	16
6.1	Toiminnallinen opinnäytetyö	16
6.2	Tiedonhankinta- ja kehittämismenetelmät	17
6.3	Arviointimenetelmät	18
6.4	Konstruktivistinen malli	19
7	Opinnäytetyöprosessin kulku	20
7.1	Aloitusvaihe	20
7.2	Suunnitteluvaihe	21
7.3	Esivaihe	22
7.4	Työstövaihe	23
7.4.1	Turkki-aiheiset toimintatuokit	24
7.4.2	Intia-aiheiset toimintatuokit	26
7.4.3	Brasilia-aiheiset toimintatuokit	27
7.4.4	Suomi-aiheiset laulutuokit	29
7.5	Tarkistus- ja viimeistelyvaihe	30
8	Opinnäytetyön tuotos	32
9	Pohdinta	33
9.1	Prosessin ja tuotoksen arviointi	33
9.2	Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys	36
9.3	Ammatillinen kasvu ja oppiminen	38
9.4	Jatkokehitysideat ja opinnäytetyön hyödynnettävyys	39
	Lähteet	41

Liitteet

Liite 1	Saatekirje huoltajille
Liite 2	Jatkotiedote huoltajille
Liite 3	Havainnointirunko varhaiskasvattajille

1 Johdanto

Kulttuurinen monimuotoisuus on lisääntynyt suomalaisissa päiväkodeissa. Varhaiskasvattajien olisi tarpeellista oppia, kuinka työskennellä yhteistyössä eri kulttuuritaustoista tulevien lasten ja perheiden kanssa. (Eerola-Pennanen 2012, Jokikokon & Karikosken 2016, 92 mukaan.) Parhaimmillaan perheiden kulttuuritaustat nähdään päiväkodissa voimavarana ja niiden tuomia mahdollisuuksia hyödynnetään arjessa. Arvostus erilaisia taustoja kohtaan auttaa näkemään monimuotoisuuden rikastuttavana tekijänä sen sijaan, että se nähtäisiin vain arkitoiminnoille koituvien rajoitusten kautta. (Kuusisto 2009, 5.)

Toiminnallisen opinnäytetyömme toimeksiantajana toimi Linnunlahden päiväkoti. Opinnäytetyömme tarkoituksena oli kehittää päiväkodin monikulttuurisuuskasvatusta tutustuttamalla päiväkodin lapsia sekä työntekijöitä päiväkodin lasten kulttuuritaustoihin ja tuottamalla päiväkodille tietoa eri maiden erityispiirteistä. Opinnäytetyössä toteutettiin neljä eri maiden kulttuureja käsittelevää toimintatuokiota ja tuotoksena ideavihko vastaavanlaisten tuokioiden toteuttamiseksi. Kävimme pitämässä tuokiot Linnunlahden päiväkodilla syksyllä 2020. Osallistimme lasten huoltajat toimintatuokioiden suunnitteluun.

Opinnäytetyömme tietoperusta muodostuu varhaiskasvatuksesta, monikulttuurisesta varhaiskasvatuksesta sekä aiemmin tehdyistä aihetta käsittelevistä opinnäytetöistä. Tietoperustan jälkeen esittelemme opinnäytetyömme tarkoituksen ja tavoitteen sekä kerromme opinnäytetyömme menetelmällisistä valinnoista. Lisäksi kerromme opinnäytetyömme prosessin kulusta ja opinnäytetyön tuotoksena syntyneestä ideavihkosta. Lopuksi pohdimme opinnäytetyömme luotettavuutta ja eettisyyttä, ammatillista kasvuamme sekä mahdollisia jatkokehitysideoita.

2 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus määritellään lapsen tavoitteellisena ja suunnitelmallisena opetuksen, kasvatuksen ja hoidon muodostamana kokonaisuutena, jossa korostetaan erityisesti pedagogiikkaa (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, 2 §). Varhaiskasvatusta on mahdollista saada niiden lasten, jotka eivät ole vielä oppivelvollisuusikäisiä. Erityisolosuhteissa myös vanhemmilla lapsilla on oikeus varhaiskasvatukseen. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, 12 §.)

2.1 Varhaiskasvatuksen tehtävät

Varhaiskasvatuksella on monia eri tehtäviä. Se edistää lasten oppimista, kasvua ja kehitystä kokonaisvaltaisesti yhdessä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus myös edistää lasten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäisee syrjäytymistä. Lisäksi se tukee huoltajien kasvatustyötä ja mahdollistaa heille esimerkiksi työelämään tai opiskeluun osallistumisen. Varhaiskasvatuksessa opitut taidot ja saadut tiedot vahvistavat lasten aktiivista toimijuutta ja osallisuutta yhteiskunnassa. Varhaiskasvatuslain mukaan varhaiskasvatusta voidaan toteuttaa päiväkodeissa, perhepäivähoitona tai avoimena varhaiskasvatuksena. Huoltajalla on oikeus päättää lapsen osallistumisesta varhaiskasvatustoimintaan. (Opetushallitus 2019, 14.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (vasu) ohjaavat varhaiskasvatuksen toteuttamista sekä paikallisten ja lasten varhaiskasvatussuunnitelmien laatimista. Vasun perusteet pohjautuvat varhaiskasvatuslakiin, jossa säädetään sekä lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen että varhaiskasvatuksen tavoitteista. Vasun perusteet tukevat ja ohjaavat varhaiskasvatuksen järjestämistä, toteuttamista sekä kehittämistä ja niiden tehtävänä on edistää yhdenvertaisen ja laadukkaan varhaiskasvatuksen toteutumista maanlaajuisesti. Vasun perusteet määräävät varhaiskasvatuksen toteuttamista koskevista keskeisistä sisällöistä ja tavoitteista, monialaisesta yhteistyöstä, lapsen huoltajan ja varhaiskasvatuksen järjestäjän välisestä yhteistyöstä ja lapsen varhaiskasvatussuunnitelman

sisällöstä. Perusteissa on kaikkia varhaiskasvatuksen järjestäjiä koskeva oikeudellisesti velvoittava määräys. (Opetushallitus 2019, 7–8.)

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on luoda pohjaa myös lapsen laaja-alaiselle osaamiselle. Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, asenteiden, arvojen ja tahdon kokonaisuutta. Osaamiseen sisältyy myös kyky toimia ja käyttää näitä tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Laaja-alaisen osaamisen kehittyminen edistää lapsen kasvua sekä yksilönä että yhteisönsä jäsenenä. Osaamisen kehittymiseen voidaan vaikuttaa laadukkailla pedagogisilla ratkaisuilla, jotka koskevat esimerkiksi varhaiskasvatuksen toimintatapoja, oppimisympäristöjä sekä lapsen hyvinvoinnin ja oppimisen tukemista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita ovat ajattelu ja oppiminen, itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen sekä osallistaminen ja vaikuttaminen. (Opetushallitus 2019, 23–24.)

Varhaiskasvatuksessa pedagogisen toiminnan sisältöjä ja tavoitteita voidaan kuvata myös oppimisen alueilla. Ne ohjaavat lasten kanssa tapahtuvan pedagogisen toiminnan suunnittelua sekä toteuttamista. Oppimisen alueiden aihepiirejä voidaan yhdistää ja soveltaa lasten osaamisen ja heidän mielenkiinnon kohteidensa mukaisesti. Varhaiskasvatuksessa lapsella onkin oikeus saada kokemuksia monipuolisesti eri oppimisen alueilta. Oppimisen alueita ovat Kielten rikas maailma, Minä ja meidän yhteisömme, Ilmaisun monet muodot, Tutkin ja toimin ympäristössäni sekä Kasvan, liikun ja kehityn. (Opetushallitus 2019, 40.)

2.2 Huoltajien osallisuus

Varhaiskasvatuksessa osallisuuden tavoitteena on vahvistaa lapsen sekä hänen perheensä toiveiden ja mielipiteiden kuulemistä ja mahdollistaa heidän osallistumisensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun sekä arviointiin. Parhailaan osallisuuden kokemus vahvistaa lapsen itsetuntoa, ennaltaehkäisee syrjäytymistä ja tukee lapsen elämänhallintaa. Lisäksi osallisuus auttaa lasta

kasvamaan vastuullisuuteen ja lisää yhteisöllisyyden sekä yhteisöön kuulumisen tunnetta. Lapsi tulisi nähdä aina ainutlaatuisena omat vahvuudet, tavoitteet ja tahdon omaavana yksilönä. (Järvinen & Mikkola 2015, 13–14.)

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on tärkeä osa varhaiskasvatusta. Sen tavoitteena on henkilöstön ja huoltajien yhteinen sitoutuminen lasten kasvun, kehityksen sekä oppimisen edistämiseen. Tasa-arvoinen vuorovaikutus, keskinäinen kunnioitus ja luottamuksen rakentaminen tukevat kasvatusyhteistyötä ja näin ollen edistävät lapsen turvallista ja terveellistä kasvua. Luottamuksellinen ilmapiiri tukee huoltajien ja henkilöstön yhteistyötä myös haastavissa tilanteissa. Vaikka yhteistyö on vuorovaikutteista se edellyttää kuitenkin henkilöstöltä aktiivisuutta ja aloitteellisuutta. Yhteistyössä huomioidaan muun muassa lasten yksilölliset tarpeet, huoltajuuteen liittyvät kysymykset ja perheiden moninaisuus. (Opetushallitus 2019, 34.)

Lasten huoltajilla on oltava mahdollisuus osaltaan osallistua varhaiskasvatuksen toiminnan sekä kasvatustyön tavoitteiden suunnitteluun ja niiden kehittämiseen yhdessä päiväkodin henkilöstön kanssa. Näin ollen voidaan huomata, että huoltajien osallisuus ei ole ainoastaan päivittäisten tapahtumien jakamista ja huoltajien sekä henkilöstön välistä viestintää, vaan se voi sisältää myös esimerkiksi yhteistä toimintaa. Huoltajien verkostoituminen ja erilaisiin tilaisuuksiin osallistuminen vahvistavat osaltaan yhteisöllisyyttä ja samalla tukevat henkilöstön työtä. (Opetushallitus 2019, 34.)

3 Monikulttuurisuus varhaiskasvatuksessa

Päiväkotiryhmät ovat ja ovat aina olleet hyvin heterogeenisiä. Lapset tulevat päiväkotiin erilaisista perheistä ja heistä muodostuu moninainen lapsiryhmä. Lapset ja heidän perheensä eroavat toisistaan monien eri ominaisuuksien perusteella. Näitä ovat esimerkiksi kansallisuus, etnisyys, kieli, uskonto, maailmankatsomus sekä sosioekonominen tausta. Näiden ominaisuuksien

moninaisuuteen viitaten voidaan puhua monikulttuurisuudesta. (Paavola 2017, 194.)

Monikulttuurisen varhaiskasvatuksen tavoitteena on välittää lapselle ja hänen perheelleen suomalaista kulttuuria, mutta myös tukea lapsen perhettä heidän oman kulttuurinsa ja äidinkielsä säilyttämisessä (Kaarniemi 2012, 5). Varhaiskasvatuksessa lapsille tarjotaan valmiuksia ymmärtää sekä kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä ja jokaisen kulttuurista, kielellistä, katsomuksellista ja uskonnollista taustaa. Varhaiskasvatuksen tavoitteisiin kuuluu myös monipuolisen pedagogisen toiminnan järjestäminen, joka perustuu esimerkiksi lapsen kulttuuriperintöön. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, 3 §.) Samalla varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen kasvua ja kehitystä, vahvistaa lapsen identiteettiä ja edesauttaa lapsen sopeutumista päivähoitoon. Lapsen tulee saada tuntee itsensä hyväksytyksi ja kokea, että hänen kulttuuriinsa suhtaudutaan positiivisesti. (Kaarniemi 2012, 5.)

3.1 Monikulttuurisuuskasvatus

Monikulttuurisuuskasvatusta voidaan toteuttaa monista erilaisista lähtökohdista ja perusteista käsin (Eerola-Pennanen 2020, 256). Sen vastakohtana voidaan pitää yksikulttuurista kasvatusta, jossa opetuksen ja kasvatuksen rakenteet, opetusmateriaalit ja -suunnitelmat sekä pedagogiset käytännöt on tehty ensisijaisesti valtakulttuurin näkökulmasta. (Nieto 2010, Eerola-Pennanen 2020, 256 mukaan). Monikulttuurisuuskasvatuksen päätavoitteena on tukea lasta suuremman itseymmärryksen saavuttamisessa ja tarjota lapsille kulttuurisia, kielellisiä sekä etnisiä kokemuksia. Huomiota kiinnitetään varsinkin ennakkoluulojen, stereotyyppien, rasismien sekä diskriminaation poistamiseen. (Halme & Vataja 2011, 43.)

Grant ja Sleeter (2010) esittelevät viisi erilaista tapaa monikulttuurisuuskasvatuksen toteuttamiseksi. Ensimmäisessä lähestymistavassa painotetaan kulttuurista erilaisuutta. Sen tavoitteena on tarjota eri kulttuuritaustoista tuleville lapsille sellaiset kognitiiviset taidot, tiedot, käsitteet,

kieli sekä arvot, joiden avulla heidän sosiaalistumisensa yhteiskuntaan on mahdollista. Tarkoituksena on ikään kuin rakentaa lapsille siltoja ja samalla tukea heitä saavuttamaan sellaiset kognitiiviset tiedot ja taidot, joita keskimääräiseltä oppijalta odotetaan yhteiskunnassa. (Grant & Sleeter 2010, 63–64.)

Toisessa lähestymistavassa huomio kiinnitetään puolestaan ihmissuhteisiin. Lähestymistavan tavoitteena on edistää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja lisätä suvaitsevaisuutta sekä erilaisuuden hyväksyntää. Opetuksessa käsitellään muun muassa ihmisten eroavaisuuksia sekä yhtäläisyyksiä ja sen avulla pyritään välittämään lapsille tietoa esimerkiksi erilaisista etnisistä taustoista, tiettyyn sukupuoleen tai sosiaaliseen luokkaan perustuvista ryhmistä sekä vammaisuudesta. Erilaisuuteen tutustutaan aitojen kokemusten kuten yhteistyötaitojen harjoittamisen sekä erilaisten roolipelien myötä. Opetuksen tarkoituksena on edistää lasten kunnioitusta toisia ihmisiä kohtaan ja vaikuttaa jo olemassa oleviin stereotypioihin. Kolmannessa lähestymistavassa tarkasteluun otetaan jokin tietty ryhmä ja heidän kulttuurinsa. Kulttuuria tarkastellaan historiallisen taustan sekä saavutusten kautta ja tarkastelussa keskitytään siihen, kuinka kulttuuria edustava ryhmä on saavuttanut nykyisen sosiaalisen asemansa. Lähestymistavan tavoitteena on auttaa enemmistökulttuuriin kuuluvia lapsia ymmärtämään vähemmistöryhmien alkuperiä ja lisätä heidän kunnioitustaan niitä kohtaan. (Grant & Sleeter 2010, 64–66.)

Neljännessä lähestymistavassa painotetaan moniarvoisuutta. Lähestymistapa sisältää monia kolmen edellisen näkökulman elementtejä ja sen tavoitteena on uudistaa opetusta tasa-arvon periaatteiden mukaisesti. Tavoitteena on, että monimuotoisuus voisi olla selvästi näkyvillä. Opetuksessa kiinnitetään huomiota sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen ja siinä otetaan huomioon myös lasten yksilölliset tarpeet. Lähestymistavan päämääränä on vähentää syrjintää ja ennaltaehkäistä ennakkoluulojen syntymistä. Viides lähestymistapa keskittyy aiempia näkökulmia suuremmin rakenteelliseen sosiaaliseen eriarvoisuuteen. Sen tavoitteena on lisätä kansalaisten valmiuksia sellaisen yhteiskunnan kehittämiseksi, joka palvelisi entistä paremmin kaikkien ihmisryhmien sekä kulttuurien hyvinvointia. Tavoitteen toteuttamiseksi lapsista pyritään kasvattamaan demokraattisia ja sosiaalisesti taitavia ihmisiä, jotka haluavat

tietää ja ymmärtää, kuinka yhteiskunta toimii. Ideaalitulanteessa lapsi kykenee tarkastelemaan yhteiskunnassa vallitsevia ongelmia itsenäisesti ja omista lähtökohdistaan käsin. (Grant & Sleeter 2010, 66–69.)

3.2 Laaja-alainen osaaminen ja oppimisen alueet

Opinnäytetyössämme korostuu laaja-alaisen osaamisen osa-alueista erityisesti kulttuurinen osaaminen. Opetushallituksen (2019, 25) laatimien Vasun perusteiden mukaan maailma, jossa lapset kasvavat, on kielellisesti, kulttuurillisesti ja katsomuksellisesti moninainen. Tämän vuoksi sosiaaliset taidot ja kulttuurinen osaaminen ovat tärkeässä roolissa. Yksi varhaiskasvatuksen tehtävistä on edistää lasten vuorovaikutustaitoja sekä heidän kulttuurista osaamistaan. Kulttuuriseen osaamiseen liittyy kyky kuunnella, ymmärtää sekä tunnistaa eri näkemyksiä ja taito reflektoida omia asenteita sekä arvoja. Vuorovaikutuksessa toimiminen erilaisista kulttuuritaustoista tulevien kanssa edellyttää sekä oman että muiden kulttuuritaustan ymmärtämistä ja sen kunnioittamista. Varhaiskasvatuksessa lapsia rohkaistaan toisiin kieliin ja kulttuureihin tutustumiseen, sekä heitä ohjataan ystävällisyyteen, toisen asemaan asettumiseen ja ristiriitatilanteiden rakentavaan ratkaisuun. Lapsia tuetaan myös oman kulttuuri-identiteetin rakentamisessa esimerkiksi leikkien, ruokailuhetkien sekä juhlien keinoin. Henkilöstö toimii myönteisenä mallina vieraiden kielten ja kulttuurien kohtaamisessa. Lisäksi henkilöstön tulee tukea lapsia suhtautumaan myönteisesti moninaiseen ympäristöön. (Opetushallitus 2019, 25.)

Varhaiskasvatuksen oppimisen alueita tarkasteltaessa opinnäytetyössämme korostuu etenkin Minä ja meidän yhteisömme ja Kielten rikas maailma oppimisen alueet. Opetushallituksen (2019, 44) laatimien Vasun perusteiden mukaan varhaiskasvatuksen tehtävänä on edistää lasten valmiuksia lähiyhteisön monimuotoisuuden ymmärtämiseen, sekä harjoitella siinä toimimista. Lasten kanssa tarkastellaan lähiyhteisön moninaisuutta ja heille kerrotaan kaikkien ihmisten olevan samanarvoisia erilaisista lähtökohdista huolimatta. Varhaiskasvatuksessa vahvistetaan myös lasten kiinnostusta eri kieliä ja

kulttuureita kohtaan, sekä huomioidaan lasten erilaiset kielelliset kasvuympäristöt. Huomioon otetaan esimerkiksi kotien tavat olla vuorovaikutuksessa ja käyttää kieltä. Kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta tehdään näkyväksi myös yhteistyössä lasten huoltajien kanssa lasten kielellisen identiteetin kehittämiseksi. (Opetushallitus 2019, 40–45.)

3.3 Monikulttuurinen oppimisympäristö

Oppimisympäristö muodostaa päiväkodin toiminnallisen viitekehyksen. Se sisältää sekä yhteisölliset resurssit ja voimavarat että itse fyysisen toimintaympäristön. (Kuusisto 2009, 7.) Perustan oppimisympäristön suunnittelulle antavat toimintaan osallistuvat lapset sekä lapsiryhmä. Suunnittelussa huomioidaan lasten kehitystaso ja heidän mielenkiinnonkohteensa sekä kulttuuritaustansa. Otollinen oppimisympäristö on jatkuvasti elävä kokonaisuus, jossa vallitsee positiivinen ilmapiiri ja lämmin lasta arvostava vuorovaikutus. (Helsingin kaupunki 2012, 13.) Oppimisympäristöllä voidaankin vaikuttaa huomattavasti päiväkodin ilmapiiriin ja tunnelmaan sekä siihen, tuntevatko lapset siellä itsensä tervetulleiksi (Kuusisto 2009, 7).

Kun lapsi aloittaa varhaiskasvatuksessa, hänen perheensä arvot sekä käytänteet kohtaavat varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin, arvot ja tavoitteet (Gyekye & Lamminmäki-Vartia 2017, 97). Lapsi on kotonaan omaksunut huoltajiensa kulttuurin erilaisina tapoina ja käytäntöinä. Lapsi oppii esimerkiksi kulttuurilleen tyypillisiä vuorovaikutustapoja ja sisäistää vuoden kiertoa ja uskontoon liittyviä käytäntöjä. Näiden lisäksi lapsi oppii myös kielen, jonka avulla tämä kulttuuriperintö heille välittyy. (Benjamin 2014, Gyekye & Lamminmäki-Vartia 2017, 97.) Varhaiskasvattajat toimivat mallina lapsille kulttuurisen, katsomuksellisen ja kielellisen moninaisuuden myönteisessä kohtaamisessa. Heidän tehtävänsä on rakentaa avointa ja turvallista ilmapiiriä, jossa lapset ja heidän perheensä kohdataan kunnioittavasti. (Helsingin kaupunki 2012, 11.)

Yksi varhaiskasvatuksen tärkeistä tehtävistä on tukea lapsia suhtautumaan moninaiseen ympäristöön myönteisesti (Gyekye & Lamminmäki-Vartia 2017, 99).

Jo ennen kuin uusi lapsi saapuu ryhmään, on asiasta hyvä keskustella lapsiryhmän kanssa. Lapsille voidaan kertoa perusasioiden lisäksi esimerkiksi lapsen kotimaasta, kulttuurista, kielestä sekä erilaisuudesta ja sen hyväksymisestä. Tällä pyritään erilaisten arvomaailmojen molemminpuoliseen arvostamiseen ja kunnioittamiseen. (Kaarniemi 2012, 6.) Jo ennen oman etnisyytensä ymmärtämistä lapsi huomaa eroja esimerkiksi kieleen, ihonväriin sekä ruoka- ja juhlakulttuuriin liittyen. Heillä saattaa olla kielteisiä tunteita tai ennakkoluuloja sellaisia ihmisiä kohtaan, joiden ulkonäkö tai tavat ovat erilaisia. Valtakulttuuriin kuuluvien lasten suhtautuminen vähemmistöön kuuluvia henkilöitä kohtaan voi olla kielteistä. Nämä kielteiset asenteet ovat peräisin ympäristön ennakkoluuloista, yleistyksistä ja erilaisuuteen kohdistuvasta torjuvasta suhtautumisesta. (Benjamin 2014, Gyekyen & Lamminmäki-Vartian 2017, 108 mukaan.)

Oppimisympäristön suunnittelu kuuluu osaltaan myös varhaiskasvatuksen pedagogiikkaan. Suotuisa oppimisympäristö herättää uteliaisuutta ja houkuttelee lasta tutkimaan ja kokeilemaan. Myös eri kielten ja edustettujen kulttuurien tulee olla näkyvillä ja oppimisympäristössä tulee olla monipuolista kielen kehitystä tukevaa materiaalia. (Helsingin kaupunki 2012, 13.) Päiväkodin monimuotoisuus voi näkyä päiväkodin esineistössä ja kuvastossa kuten seinillä, lelukoreissa, kirjahyllyssä ja musiikkivalikoimassa. Monimuotoisen kuvaston keinoin jokainen voi tuntea olonsa kotoisaksi ja oman kotitaustansa arvostetuksi. (Kuusisto 2009, 7.) Lapsi tarvitseekin samaistumisen kohteita, jotta hänen kulttuuri-identiteettinsä ja minäkuvansa voivat vahvistua (Helsingin kaupunki 2012, 13). Kuvaston avulla lapselle voi syntyä myös käsitys siitä, että hän on tärkeä osa päiväkodin monimuotoista yhteisöä (Kuusisto 2009, 7).

4 Aiemmat opinnäytetyöt aiheesta

Aiheesta tehdyissä opinnäytetöissä monikulttuuriseen varhaiskasvatukseen on tuotettu muun muassa useita käsikirjoja, materiaaleja sekä oppaita. Niiden tavoitteena on ollut toimia apuvälineinä varhaiskasvatuksen henkilökunnalle.

Pelkosen ja Vainion toiminnallisessa opinnäytetyössä (2019) tuotettiin käsikirja monikulttuuriseen varhaiskasvatukseen liittyen Haminan varhaiskasvatuksen henkilökunnalle. Käsikirjan tavoitteena oli toimia henkilöstön apuna monikulttuuristen perheiden ja lasten kanssa työskenneltäessä. Sen tarkoituksena oli myös varhaiskasvatuksen henkilökunnan tietoisuuden lisääminen monikulttuuristen lasten kanssa työskentelemisestä. Käsikirja toteutettiin yhdessä henkilöstön kanssa Haminan varhaiskasvatuksen toiveiden mukaisesti. Opinnäytetyössä käydään läpi myös yleisesti monikulttuurisuutta sekä sitä, miten se näyttäytyy varhaiskasvatuksessa. Käsikirjasta kerättiin palautetta Haminan varhaiskasvatuksen henkilöstöltä sähköisen kyselylomakkeen avulla. Palaute käsikirjasta oli positiivista, ja se koettiin odotusten mukaiseksi. (Pelkonen & Vainio 2019, 2, 6, 31, 34.)

Jäntin ja Keinäsen opinnäytetyön (2019) tarkoituksena oli tarjota Pieksämäen varhaiskasvattajille lisätietoa monikulttuurisuudesta sekä sen ilmenemisestä varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyön tuotoksena syntyi opas, joka sisältää keinoja monikulttuurisuuden huomioimiseen erilaisissa varhaiskasvatuksen arjen tilanteissa. Oppaan tarkoituksena on vähentää monikulttuurisuuteen liittyviä ennakkoluuloja ja tarjota keinoja, joilla lapsen ääni on mahdollista saada kuuluviin. Monikulttuurisuutta käsitellään oppaassa muun muassa kielimuurin, uskontokasvatuksen, juhlien, ruokakulttuurin, eettisyyden sekä sukupuolen ja seksuaalisuuden näkökulmista. Oppaasta ei saatu palautetta. (Jäntti & Keinänen 2019, 5.)

Jaakolan ja Lindholmin opinnäytetyön (2016) tavoitteena oli helppokäyttöisen ja selkeän materiaalipaketin tuottaminen päiväkodin henkilökunnalle monikulttuurisuuskasvatuksen tueksi. Tavoitteena oli myös saada toiminnalliset kortit käyttöön 3–5-vuotiaiden lasten ryhmien henkilökunnalle. Materiaalipaketin sisältö muokkautui varhaiskasvattajien toiveista, sekä sitä on mahdollista käyttää soveltaen myös eri-ikäisten lasten kanssa. Opinnäytetyön ideana oli toimia toiminnallisena sekä tiedollisena välineenä monikulttuurisuuskasvatuksen toteuttamisessa. Materiaalipaketti käytiin esittelemässä kahdessa päiväkodissa, jonka jälkeen kasvattajien arviota sen sisällöstä ja ulkoasusta kysyttiin

kyselykaavakkeen avulla. Palaute oli positiivista, ja laminoidut kortit koettiin helpoiksi hyödyntää jatkossa. (Jaakola & Lindholm 2016, 6–7, 34–35.)

Laamasen opinnäytetyössä (2016) tavoitteena oli tutustuttaa Karkkilassa sijaitsevan päiväkodin lapsia monikulttuuriseen toimintaympäristöön järjestämällä heille monikulttuurisia toimintatuokioita. Tuokiot järjestettiin vain yhdessä päiväkotiryhmässä ja tuokioilla käsiteltävät kulttuurit valittiin kyseisessä ryhmässä esiintyvien kulttuurien joukosta. Tuokioiden pohjalta koottiin myös monikulttuurisuusmateriaalia työväliseksi päiväkodin työntekijöille. Materiaali sisältää vinkkejä Thaimaan, Ranskan sekä Viron kulttuurin käsittelemiseksi. Laamasen keräämästä palautteesta käy ilmi, että lapset olivat nauttineet järjestetyistä tuokioista. (Laamanen 2016, 5–8, 32.) Materiaalipankin sisältö koettiin puolestaan riittävän laajaksi ja sen sisältämät toiminnot monipuolisiksi (Laine 2016, Laamanen 2016, 33).

Oksasen opinnäytetyössä (2013) toimeksiantona oli luoda toimintamalli henkilöstölle siitä, miten toimitaan, kun monikulttuurinen lapsi aloittaa päivähoidon. Kehittämistyössä oli mukana varhaiskasvatuksen ammattilaisista koottu työryhmä, jonka hankkiman ja tuottaman tiedon pohjalta toimintamalli toteutettiin. Toimintamalli oli muodoltaan monikulttuurisuusopas. Jatkotoimenpiteenä oli jakaa opas jokaiseen Paimion päiväkotiin henkilökunnan käytettäväksi. (Oksanen 2013, 6–7, 34, 43.)

McNabin ja Mäkelän opinnäytetyössä (2018) monikulttuurisuusaihetta lähestytään puolestaan tutkimuksellisen produktion muodossa. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, kuinka kulttuurinen moninaisuus otetaan huomioon Rauman kaupungin varhaiskasvatuksessa ja miten sitä voidaan tukea. Työssä haastateltiin Rauman kaupungin varhaiskasvatuksen ammattilaisia. Haastattelutulosten pohjalta koottiin opas, joka sisältää kaikkein hyödyllisimmiksi havaittuja käytäntöjä ja menetelmiä monikulttuuristen lasten kohtaamiseen. Opinnäytetyön avulla haluttiin tuoda hyväksi havaitut menetelmät koko varhaiskasvatuksen tietoisuuteen. Valmis opas koettiin tiiviiksi ja sopivan mittaiseksi. Sen koettiin tarjoavan myös uusia menetelmiä, jotka ovat helposti hyödynnettävissä käytännön työhön. (McNab & Mäkelä 2018, 5–6, 28.)

5 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli kehittää joensuulaisen Linnunlahden päiväkodin monikulttuurisuuskasvatusta. Päiväkodissa on edustettuina useiden eri maiden kulttuureja ja toimeksiantaja koki niiden esiin tuomisen tärkeäksi. Tutustutimme opinnäytetyöllämme päiväkodin lapsia ja henkilöstöä päiväkodin lasten kulttuuritaustoihin ja tuotimme päiväkodille tietoa eri maiden tavoista ja erityispiirteistä. Opinnäytetyömme tavoitteena oli toteuttaa neljä monikulttuurisuustuokiota ja tuottaa päiväkodille ideavihko, joka sisältää kuvauksen monikulttuurisuustuokioiden toteuttamisesta ja toimii tietopakettina kyseisten maiden kulttuureista.

Alun perin ajatuksenamme oli osallistaa lasten huoltajat opinnäytetyön toiminnallisen osion suunnitteluun ja toteutukseen. Koronatilanteen vuoksi tilanne kuitenkin muuttui, ja huoltajat pääsivät osallistumaan ainoastaan suunnitteluvaiheeseen. Otimme huoltajat mukaan toiminnan suunnitteluun, sillä heillä on paras tietämys perheidensä kulttuuritaustoihin liittyvistä piirteistä. Osallisuus on tällä hetkellä myös erittäin ajankohtainen aihe päiväkotimaailmassa.

6 Opinnäytetyön menetelmälliset valinnat

6.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallinen opinnäytetyö pyrkii ammatillisessa kentässä tavoittelemaan käytännön toiminnan ohjeistamista ja opastamista sekä toiminnan järjestämistä tai sen järjeistämistä. Sen toteutusmuoto voi alasta riippuen olla esimerkiksi jokin ammatilliseen käyttöön suunnattu ohjeistus, opastus tai ohje, kuten perehdyttämisopas tai turvallisuusohjeistus. Toteutus voi olla myös esimerkiksi

jonkinlaisen tapahtuman toteuttaminen, jonka tarkempi muoto riippuu koulutusalaista. Toiminnallisen opinnäytetyön toteutustapa määräytyy kohderyhmän mukaan ja voi olla muun muassa kirja, vihko, kansio, opas, portfolio, näyttely tai tapahtuma. (Vilka & Airaksinen 2003, 9–10.)

Teimme toiminnallisen opinnäytetyön, sillä toimeksiantajalta nousi tarve kehittää päiväkodin monikulttuurisuuskasvatusta ja lisätä huoltajien osallisuutta päiväkodin toimintaan. Päädyimme yhdessä toimeksiantajan kanssa tekemään tuotoksen, joka sisältää sekä toimintatuokiot päiväkodilla että ideavihkon myöhempää käyttöä varten. Vilkan ja Airaksisen (2003, 9–10) mukaan on tärkeää, että toiminnallisessa opinnäytetyössä käytännön toteutus sekä raportointi yhdistyvät tutkimusviestinnän keinoin. Lisäksi opinnäytetyön olisi hyvä olla käytännönläheinen sekä työelämälähtöinen ja sen tulisi osoittaa riittävää alan taitojen ja tietojen hallintaa. (Vilka & Airaksinen 2003, 9–10.)

6.2 Tiedonhankinta- ja kehittämismenetelmät

Tiedonhankintamenetelmät ovat erilaisia materiaaleja ja aineistoja, joita käytetään toiminnallisen opinnäytetyön tekemiseen. Ne muistuttavat tutkimuksessa käytettäviä tutkimusmenetelmiä, mutta niitä voidaan käyttää joustavammin. Perinteisiä tiedonhankintamenetelminä käytettäviä tutkimusmenetelmiä ovat sekä lomakkeella että sähköpostilla toteutettavat kyselyt, sekä eri tavoin toteutetut haastattelut. Perinteisten menetelmien lisäksi voidaan käyttää havainnointia, henkilökohtaisen kehittämispäiväkirjan kirjoittamista, systemaattista materiaalin tallentamista sekä valmiita materiaaleja ja dokumentteja. (Salonen 2013, 22–23.) Opinnäytetyöprosessimme aikana hankimme tarvittavaa tietoa sähköpostitse, puhelinhaastattelulla, ulkopuolisella ja itse toteuttamallamme havainnoinnilla sekä aihetta käsittelevän kirjallisuuden ja aiempien opinnäytetöiden avulla. Kirjoitimme myös koko opinnäytetyön prosessin ajan opinnäytetyöpäiväkirjaa. Vilkan ja Airaksisen (2003, 19) mukaan opinnäytetyöpäiväkirja on henkilökohtainen opinnäytetyön dokumentointiväline, jonka tarkoituksena on toimia ikään kuin opinnäytetyön tekijöiden muistina (Vilka

& Airaksinen 2003, 19). Lisäksi dokumentoimme toteutuksen aikaista toimintaamme ottamalla valokuvia.

Edellä mainittujen tiedonhankintamenetelmien rinnalla myös erilaiset kehittämismenetelmät ovat oleellinen osa toiminnallista opinnäytetyötä. Kehittämismenetelmiin kuuluvat kehittämisen ja osallistamisen menetelmät. Näitä ovat esimerkiksi kokeileva toiminta, työpajat, yhteisökeskustelut, dialoginen keskustelu, kirjalliset ja kertomukselliset menetelmät sekä kirjallisuuden, aikaisempien tutkimuksien ja kehittämishankkeiden hyödyntäminen. (Salonen 2013, 22–23.) Opinnäytetyössämme käytimme menetelminä toimintatuokioita sekä kirjallisuutta. Kävimme myös vastavuoroista keskustelua muiden toimijoiden kanssa ja osallistimme huoltajat toiminnan suunnitteluun.

6.3 Arviointimenetelmät

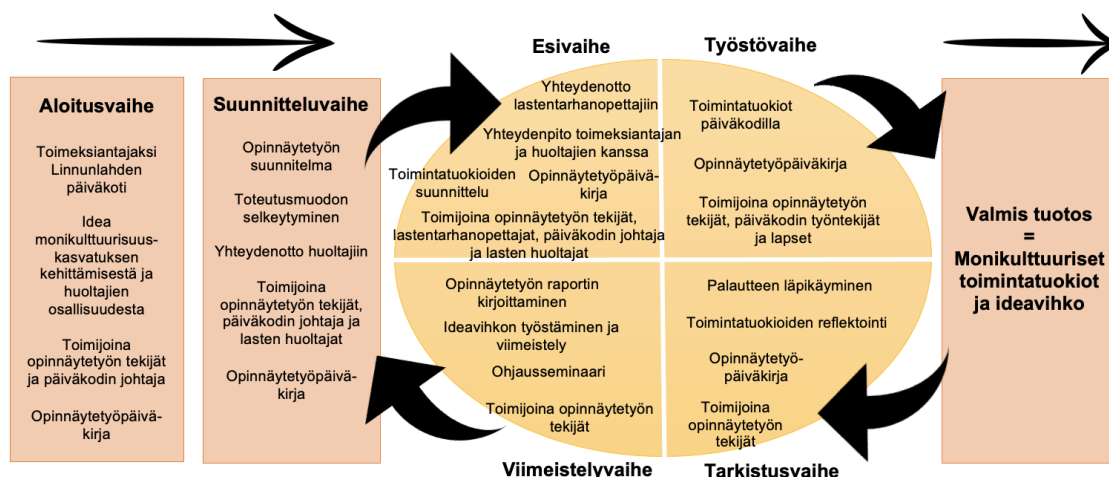
Arviointi on varhaiskasvatuksessa pedagogiikan perusta ja edellytys sen toteutumiselle (Heikka, Hujala & Turja 2009, 66–67). Arvioinnin avulla pystytään suunnittelemaan jokaista lasta ja lapsiryhmää tukevaa oppimista ja muokkaamaan toimintaa niin, että se vastaa kaikkien lasten kehitystarpeita (Dodge ym. 2004, Heikan ym. 2009, 66 mukaan). Varhaiskasvatuksen pääasiallinen arvioinnin menetelmä on lasten havainnointi. Sen avulla saadaan parhaiten tietoa lapsen sekä lapsiryhmän oppimisesta. Havainnointia voidaan käyttää normaalin vuorovaikutuksen yhteydessä ja sen avulla voidaan saada luotettavaa tietoa niin, että lapsiryhmän toiminta ei häiriinny. Arvioivalla havainnoinnilla tarkoitetaan lapsen oppimisen seuranta. Tämä voi käytännössä olla esimerkiksi lapsen toimintojen katselua, lapsen kanssa keskustelua tai lasten välisen vuorovaikutuksen havainnointia. Havainnoinnin tulisi varhaiskasvatuksessa olla jatkuvaa ja sen avulla kerättyjä tietoja tulisi dokumentoida systemaattisesti. Havainnoinnin lisäksi arvioinnissa voidaan käyttää esimerkiksi narratiiveja eli lyhyitä kertomuksia tietynlaisista tapahtumista, video- ja äänitallenteita, arviointiasteikkoja sekä piirroksia ja kuvioita. (Heikka ym. 2009, 75–79.)

Opinnäytetyön toteutusvaiheessa käytimme pääasiallisena arviointimenetelmänä havainnointia. Havainnoimme toimintatuokioiden aikana omaa toimintaamme sekä toimintojen sopivuutta kyseisten lapsiryhmien ikä- ja kehitystasolle. Keräsimme palautetta toiminnasta toimintatuokioiden aikana myös päiväkodin työntekijöiltä. Lisäksi olemme reflektoineet omaa toimintaamme sekä opinnäytetyön prosessin kulkua koko työskentelyn ajan. Olemme kirjoittaneet ajatuksiamme sekä havaintojamme opinnäytetyöpäiväkirjaan.

6.4 Konstruktivistinen malli

Valitsimme opinnäytetyömme malliksi konstruktivistisen mallin. Salosen (2013, 16) mukaan konstruktivistinen malli yhdistää lineaarisen mallin ja spiraalimallin vahvuudet sekä kehittämistoiminnan logiikan. Malli pitää sisällään kehittämishankkeen perusteellista suunnittelua, hankkeen vaiheistusta, osallisuutta, toiminnassa oppimista, monipuolista menetelmäosaamista sekä tutkimuksellisen kehittämisotteen. Lisäksi mallissa korostuvat pedagoginen työote sekä osallistava ja yhteisöllinen näkökulma. Mallissa toiminnan arviointia tapahtuu koko prosessin ajan. Tämä tarkoittaa sitä, että kehittämistyön äärelle on mahdollista pysähtyä ja sen aikana on mahdollista käydä vuorovaikutteista keskustelua. (Salonen 2013, 16.)

Valitsimme kyseisen mallin, koska päiväkodin lasten huoltajien osallistaminen on opinnäytetyössämme keskeisessä roolissa. Opinnäytetyömme toteutusosiossa myös toiminnassa oppiminen ja yhdessä tekeminen ovat vahvasti läsnä (Kuvio 1). Lisäksi toimintamme kietoutuu varhaiskasvatuksen pedagogiseen tietoperustaan. Konstruktivistinen malli on ohjannut opinnäytetyön prosessimme kulkua ja auttanut meitä jäsentämään eri vaiheiden sisältöjä.

Kuvio 1. Opinnäytetyön prosessin eteneminen Salosen (2013) mallin mukaan.

7 Opinnäytetyöprosessin kulku

7.1 Aloitusvaihe

Kehittämishanke lähtee liikkeelle aloitusvaiheesta. Se sisältää ajatuksen kehittämistarpeesta, alustavan kehittämistehtävän sekä idean toimintaympäristöstä ja mukana olevien toimijoiden osallistumisesta. Nämä yhdessä luovat pohjan tulevalle hankkeelle. Aloitusvaiheessa puhutaan asioista, jotka ovat merkityksellisiä tulevan työskentelyn onnistumiseksi. Lisäksi voidaan puhua aiheen rajauksesta ja sen selkeyttämisestä, sekä sitoutumisesta ja tarvittavasta tuesta. Nämä asiat on hyvä kirjata tarkasti ylös. (Salonen 2013, 17.)

Aloitimme opinnäytetyön ideoinnin marraskuussa 2019. Otimme yhteyttä useampaan Joensuun alueen päiväkotiin monikulttuurisuusaiheen tiimoilta, ja Linnunlahden päiväkodin johtaja osoitti kiinnostusta ideaamme kohtaan. Keskustelimme jo ensimmäisellä tapaamisellamme päiväkodin johtajan kanssa mahdollisista aiheen rajauksista, mutta emme vielä tämän keskustelun pohjalta päätyneet mihinkään selvään rajaukseen. Sovimme kuitenkin, että tulemme tekemään opinnäytetyömme kyseiseen päiväkotiin, sillä johtaja koki monikulttuurisuusaiheen esille tuomisen heidän päiväkodilleen tarpeelliseksi. Lisäksi esille nousi ajatus myös huoltajien osallisuudesta.

7.2 Suunnitteluvaihe

Aloituvaihetta seuraa kehittämishankkeen suunnitteluvaihe. Suunnitteluvaiheessa hankkeesta tehdään kirjallinen kehittämissuunnitelma, joka voi olla esimerkiksi opinnäytetyösuunnitelma. Suunnitelmaan kuuluvat hankkeen tavoitteet, sen vaiheet, toimintaympäristöt sekä mukana olevat toimijat. Lisäksi siitä ilmenee käytettävät tiedonhankintamenetelmät, aineistot ja materiaalit sekä dokumentointitavat. Suunnitteluvaiheessa myös toimijoiden vastuut ja tehtävät tarkentuvat. (Salonen 2013, 17.)

Aloitimme opinnäytetyön suunnitelman työstämisen maaliskuussa 2020 ja tavoitteenamme oli saada suunnitelma valmiiksi toukokuun loppuun mennessä. Huhtikuun alussa saimme kuitenkin tiedon, että yhteistyö päiväkodin kanssa ei ole kevään aikana mahdollista koronapandemian takia. Näin ollen jouduimme miettimään vaihtoehtoisia tapoja, joilla saisimme kerättyä opinnäytetyön suunnitelmassa tarvittavaa tietoa. Huhtikuun aikana liityimme sosionomien Facebook-ryhmään, josta ajattelimme etsiä halukkaita haastateltavia tietojen saamiseksi. Ajatuksena oli etsiä henkilöitä, jotka ovat toteuttaneet vastaavanlaista toimintaa ja kuulla heidän kokemuksiaan. Toukokuussa suunnittelimme haastattelurunkoa ja olimme uudelleen yhteydessä päiväkodin johtajaan, jotta saisimme tietoa päiväkodin lasten kulttuuritaustoista. Saimme sovittua puhelinkeskusteluajan johtajan kanssa ja pääsimme keskustelemaan hänen kanssaan opinnäytetyön kannalta keskeisistä asioista. Tämän vuoksi emme kokeneet enää tarpeelliseksi tiedon keräämistä Facebookin kautta. Päiväkodin johtaja kertoi meille päiväkodin toiveet opinnäytetyötämme koskien ja ideoimme yhdessä jatkoa. Puhelun aikana rajasimme aiheen koskemaan huoltajien osallisuutta ja päätimme, että toteutusmuotona tulee olemaan monikulttuurisuusviikko. Sovimme myös, että teemme päiväkodille ideavihkon toimintatuokioiden toteuttamiseksi.

Täydensimme opinnäytetyön suunnitelmaamme puhelinkeskustelun pohjalta ja saimme toukokuun lopulla opinnäytetyötä ohjaavilta opettajiltamme luvan myös

toteutusosion suunnittelun aloittamiseen. Toukokuun lopussa teimme monikulttuurisuusviikkoa koskevan saatekirjeen (liite 1), jonka avulla pyrimme etsimään päiväkodista perheitä, jotka olisivat kiinnostuneita osallistumaan monikulttuurisuusviikon suunnitteluun ja toteuttamiseen. Päiväkodin johtaja lähetti saatekirjeen (liite 1) päiväkodin lasten huoltajille ja saimme kirjeeseen yhden vastauksen heti kesäkuun alussa. Lähetimme kesäkuun aikana kaikille päiväkodin lasten huoltajille myös jatkotiedotteen (liite 2) viikosta. Kysyimme tiedotteessa perheiden kulttuuritaustoista, sekä pyysimme heiltä alustavia ideoita siitä, mitä asioita heidän mielestään olisi hyvä käsitellä kulttuuriin liittyen. Tällöin oletuksena oli kuitenkin, että vastauksia ei tulla saamaan ennen kesälomien loppumista. Päätimme palata asiaan alkusyksystä. Täydensimme opinnäytetyön suunnitelmaamme vielä kesän aikana ja se hyväksyttiin elokuussa 2020.

7.3 Esivaihe

Suunnitteluvaiheen jälkeen siirrytään esivaiheeseen. Tässä vaiheessa työ siirtyy kentälle eli varsinaiseen työskentely-ympäristöön. Tässä vaiheessa suunnitelmaa käydään läpi ja tulevaa työskentelyä organisoidaan yhdessä. Kentälle siirtyminen tapahtuu usein nopeasti suunnitelman hyväksymisen jälkeen. Mikäli kehittämissympäristöön siirtyminen jostain syystä viivästyy, on esivaiheeseen hyvä panostaa. (Salonen 2013, 17.)

Suunnitelman hyväksymisen jälkeen otimme yhteyttä toimeksiantajaamme ja aloitimme toteutusosion aktiivisen suunnittelemisen. Lähetimme alkuperäisen saatekirjeen (liite 1) elokuun lopussa uudestaan päiväkodin lasten huoltajille ja saimme siihen kolme vastausta. Tässä vaiheessa käsiteltäviä kulttuureja oli siis yhteensä neljä. Meillä oli herännyt elokuun alun opinnäytetyöpiirissä idea myös suomalaisen kulttuurin lisäämisestä viikon aikatauluun, mikäli kulttuureita ei muuten tulisi viikon jokaiselle päivälle. Ehdotimme tätä päiväkodin johtajalle ja hänen mielestään idea oli hyvä. Näin ollen päätimme ottaa myös suomalaisen kulttuurin osaksi monikulttuurisuusviikkoa, jolloin käsiteltäviä kulttuureja oli tässä vaiheessa viisi.

Syyskuun lopussa tiedotimme päiväkotiryhmien lastentarhanopettajia tulevista toimintatuokioista ja sovimme heidän kanssaan niiden aikataulusta. Otimme samaan aikaan yhteyttä myös meille vastanneisiin huoltajiin. Syys- ja lokakuun aikana olimme tiiviisti yhteydessä heihin ja suunnittelimme viikon toimintaa heidän kanssaan sähköpostin välityksellä. Keräsimme huoltajilta ideoita toteutettavasta toiminnasta ja asioista, jotka he kokevat tärkeiksi oman perheensä kulttuuritaustaan liittyen. Lokakuun puolella välissä saimme kuitenkin tiedon, että huoltajat eivät voi koronatilanteen vuoksi osallistua monikulttuurisuusviikon toteutukseen. Tiedon saatuamme jouduimme muuttamaan suunnitelmaamme niin, että huoltajat osallistuvat vain toiminnan suunnitteluun. Lähetimme huoltajille tiedotteen asiasta, jonka seurauksena yksi perhe perui osallistumisensa. Tässä vaiheessa käsiteltäviä kulttuureja jäi jäljelle neljä, jonka vuoksi muutimme toteutustapaa monikulttuurisuusviikosta tuokioiksi.

Jatkoimme loka- ja marraskuun aikana toiminnan suunnittelua muiden huoltajien kanssa ja kokosimme yhdessä kullekin päiväkotiryhmälle sopivan huoltajien ideoista lähtöisin olevan toimintakokonaisuuden. Teimme myös ensimmäisen luonnoksen ideavihkosta sekä havainnointilomakkeen (liite 3) tulevia tuokioita varten. Liitimme ideavihkon luonnokseen tekemämme toimintasuunnitelman ja päätimme jatkaa sen muokkaamista vasta toimintatuokioiden jälkeen.

7.4 Työstövaihe

Esivaiheen jälkeen alkaa työstövaihe. Toimijat voivat työskennellä jopa päivittäin yhdessä sovittujen tavoitteiden ja tuotoksen saavuttamiseksi. Työstövaiheessa kaikki kehittämishankkeen osatekijät realisoituvat. Toimijoiden rooli, tehtävät ja vastuu selkeytyvät, tiedonhankintamenetelmät ovat selvillä ja tarvittavat materiaalit, aineistot sekä dokumentointitavat ovat tiedossa. Työstövaihe on ammatillisen oppimisen kannalta merkittävä vaihe, sillä se sisältää toiminnassa oppimista. Se vaatii suunnitelmallisuutta, vuorovaikutteisuutta, vastuullisuutta, sitkeyttä ja kykyä itsensä kehittämiseen. Tärkeitä tekijöitä ovat myös vertaistuki sekä ohjaus ja palaute. (Salonen 2013, 18.)

Opinnäytetyön työstövaiheessa toteutimme huoltajien kanssa yhteistyössä suunnittelemamme monikulttuuriset toimintatuokiot sekä itse suunnittelemamme Suomi-tuokiot päiväkodilla. Toimintatuokioita oli yhteensä neljänä päivänä ja suomalaisen kulttuurin lisäksi käsitelimme turkkilaista, intialaista sekä brasilialaista kulttuuria. Turkki-, Intia- ja Brasilia-aiheisille toimintatuokioille osallistuivat vain sen päiväkotiryhmän lapset, jossa kyseisen maan kulttuuria edustava lapsi oli. Toteutimme tuokiot vain tietyssä ryhmässä, sillä koronarajoitukset ja aikataulutus loivat toiminnalle tietyt rajoitukset. Koimme myös, että lapsen kulttuuritaustan käsitteleminen oli tärkeintä juuri lapsen omassa päiväkotiryhmässä. Ohjasimme kyseisissä ryhmissä kaksi samanlaista tuokiota, joihin ryhmän kaksi pienryhmää osallistuivat vuorotellen. Suomi-päivään osallistuivat puolestaan kaikki päiväkodin ryhmät. Päiväkodin yhdeksän ryhmää jaettiin neljälle tuokiolle niin, että jokaiselle tuokiolle osallistui kaksi tai kolme ryhmää. Olimme kunakin päivänä pukeutuneet teemaan sopivasti.

7.4.1 Turkki-aiheiset toimintatuokiot

Pidimme Turkki-aiheiset toimintatuokiot päiväkodilla tiistaina 17.11.2020 3–5-vuotiaiden ryhmässä. Päiväkodille saavuttuamme tutustuimme ryhmän tiloihin ja laitoimme ne valmiiksi päivän tuokioita varten. Ennen ensimmäisen tuokion alkamista annoimme ryhmän työntekijöille myös Turkkiin liittyviä värityskuvia myöhempää käyttöä varten sekä tuokiolla käytettävän havainnointirungon (liite 3). Sovimme havainnoivan varhaiskasvatuksen opettajan kanssa myös, että hän ottaa tuokiolta valokuvia. Alkuvalmisteluihin kului aikaa tunti.

Ensimmäiselle tuokiolle osallistui kuusi lasta sekä toimintaa havainnoiva opettaja. Aloitimme tuokion nukkarissa keräämällä lapset piirin istumaan. Esittelimme itsemme, näytimme lapsille Turkin lipun ja keskustelimme asioista, joita lapsilla nousi sillä hetkellä mieleen Turkkiin liittyen. Opetimme lapsille myös Hyvää huomenta-toivotuksen turkiksi. Tämän jälkeen siirryimme ensimmäisen toiminnan pariin, joka oli turkkilainen perinneleikki Drop the handkerchief. Kolme lasta innostui leikistä. Toiset kolme eivät puolestaan olisi halunneet osallistua toimintaan ja koimme heidän innostamisensa haasteelliseksi. Leikin jälkeen

siirryimme ruokailutilaan katsomaan kokoamaamme diaesitystä. Esityksessä käsitelimme kuvien ja videoiden kautta turkkilaiseen kulttuuriin liittyviä asioita. Lapset keskittyivät esityksen seuraamiseen vaihtelevasti. He esittivät kuitenkin suhteellisen paljon kysymyksiä esillä olevista kuvista ja saimme aikaan hyvää aiheeseen liittyvää keskustelua.

Esityksen jälkeen siirryimme ruoanvalmistuksen pariin. Valmistimme huoltajalta saadun reseptin mukaan tsatsikia ja lapset pääsivät näkemään, haistelemaan ja tunnistamaan ruoanvalmistuksessa käytettäviä raaka-aineita. Lapset olivat innoissaan ruoanvalmistuksesta, vaikka he eivät saaneet käsitellä ruoka-aineita itse koronatilanteen vuoksi. Ruoanvalmistuksen jälkeen siirryimme takaisin nukkarin puolelle viimeistä toimintaa eli musiikkiliikuntaa varten. Näytimme lapsille kuvakortteja erilaisista Turkissa elävistä eläimistä ja kävimme ne yhdessä läpi. Laitoimme turkkilaista musiikkia soimaan ja lapset pääsivät liikkumaan kuten kuvissa esiintyvät eläimet. Aluksi lapset noudattivat leikin ohjeita hyvin, mutta loppua kohden he innostuivat leikistä hieman liikakin ja pyrkivät kiipeilemään kerrossänkyihin sekä piiloutumaan tilassa olleiden sermien taakse. Leikin jälkeen kokosimme lapset vielä piiriin ja kiitimme heitä tuokiosta. Havainnoiva opettaja myös kysyi lapsilta peukaloarvioinnin spontaanisti. Tuokio kesti tunnin.

Ennen toisen tuokion alkamista meillä oli puolen tunnin mittainen tauko. Tauon aikana laitoimme ryhmän tilat valmiiksi seuraavaa tuokiota varten. Huomasimme ensimmäisen ryhmän kohdalla, että piirissä istuminen oli vaikeaa paikkojen puuttumisen takia. Tämän vuoksi teimme seuraavaa ryhmää varten piiripaikat lattiaan maalarinteipillä. Varhaiskasvatuksen opettaja antoi meille myös kellon, jota he ovat käyttäneet tuokiolle siirryttäessä.

Aloitimme toisen tuokion soittamalla varhaiskasvatuksen opettajalta saamaamme kelloa. Kellon kuullessaan lapset osasivat tulla suoraan nukkariin, jossa ohjasimme heidät istumaan teipeillä merkittyyn piiriin. Tuokiolle osallistui 11 lasta sekä aiemmallekin tuokiolle osallistunut havainnoiva opettaja. Tuokion aloituksen sekä aktiviteetit toteutimme samalla tavalla kuin aiemmankin pienryhmän kanssa. Tämä ryhmä innostui kuitenkin enemmän Drop the

handkerchief -leikistä eivätkä he olisi millään malttaneet lopettaa sitä. Lapset olivat innoissaan mukana myös muissa toiminnoissa ja osallistuivat jokainen omalla tavallaan toimintaan. Toinenkin tuokio kesti tunnin.

7.4.2 Intia-aiheiset toimintatuokiot

Pidimme Intia-aiheiset toimintatuokiot päiväkodin 1–2-vuotiaiden ryhmässä keskiviikkona 18.11.2020. Päiväkodille saavuttuamme koristelimme ryhmän tilat Intia-aiheisilla askarteluilla ja laitoimme pöytätilat valmiiksi päivän tuokioita varten. Ennen ensimmäisen tuokion alkamista annoimme vielä tuokiota havainnoivalle varhaiskasvatuksen opettajalle havainnointirungon (liite 3) ja sovimme hänen kanssaan valokuvien ottamisesta.

Ensimmäiselle tuokiolle osallistui aluksi neljä lasta isompien lasten pienryhmästä sekä havainnoiva opettaja. Kerroimme lapsille, ketä olemme ja ihmettelimme yhdessä seinillä olevia koristeita sekä Intian lippua. Pidimme aloituksen lyhyenä, sillä tuokiolle osallistuneet lapset olivat hyvin pieniä. Ensimmäisenä toimintana katsoimme ja kuuntelimme malayalamin kielisen musiikkivideon riikinkukosta. Kuuntelimme laulun kaksi kertaa ja toisen kuuntelukerran aikana lapset saivat soittaa laulun tahdissa rytmimunia sekä kapuloita. Lapset seurasivat videota hyvin, mutta soittamiseen keskittyminen oli heille haasteellista. Lapset kuitenkin tutustuivat soittimiin pyörittelemällä niitä käsissään sekä vaihtamalla soittimia useaan otteeseen.

Soittamisen jälkeen siirryimme askartelemaan. Askartelimme lasten kanssa sulat yhteistä riikinkukkoa varten. Askartelun aikana tuokiolle tuli mukaan vielä viideskin lapsi sekä ryhmässä työskentelevä sijainen. Autoimme lapsia liimaamaan höyheniä kartongille ja sulat valmistuivat melko nopeasti. Kun sulan oli saanut valmiiksi, sai siirtyä hetkeksi käytävään leikkimään. Viimeisenä toimintana meillä oli ruoanvalmistus. Keräsimme lapset leikkihetkeltä pöydän ääreen, jossa valmistimme mangolassia sovelletulla reseptillä ja maistelimme sitä. Lapset saivat nähdä, haistella ja tunnistaa ruoanvalmistuksessa käytettäviä

raaka-aineita. Suurin osa lapsista maistoi mangolassia rohkeasti. Maistelun jälkeen päätimme tuokion kiittämällä lapsia tuokiosta. Tuokio kesti 40 minuuttia. Olimme varanneet yhdeksi mahdolliseksi toiminnaksi myös eläinliikepelin, jota emme kuitenkaan pelanneet, sillä totesimme tuokion olevan jo riittävän mittainen.

Ennen seuraavan tuokion alkamista pidimme lyhyen tauon, jonka aikana järjestelimme ruokailutilan uutta tuokiota varten. Toiselle tuokiolle osallistui havainnoiva opettaja sekä neljä lasta, jotka olivat nyt puolestaan ryhmän pienimpiä. Aloitimme tuokion edellisen tuokion tapaan, jonka jälkeen siirryimme katsomaan riikinkukkovideota ja soittamaan sen tahdissa. Videon katsomisen sekä soittamisen aikana lapset vaeltelivat jonkin verran ympäriinsä, mutta pysähtyivät aina välillä seuraamaan videota ja pyörittelemään soittimia. Osa lapsista soitti soittimia myös mielellään aikuisen sylissä.

Soittamisen jälkeen siirryimme askartelupöydän ääreen. Askartelimme tämänkin ryhmän kanssa riikinkukon sulat yhteiseen riikinkukkoon. Siinä missä yksi lapsi arasteli liimaamista, toinen ei olisi millään halunnut lopettaa sitä. Kaikki saivat kuitenkin liimattua höyheniä kartongille ja sulat valmistuivat nopeasti. Nostimme valmiit sulat kuivumaan ja siirryimme ruoanmaistelun pariin. Näytimme lapsille, minkälaisia ainesosia olimme käyttäneet mangolassin valmistukseen ja lapset saivat haistella niitä. Tämän jälkeen jaoimme lapsille mangolassia maisteltavaksi. Kaikki pienryhmän lapset tykkäsivät mangolassista ja halusivat sitä lisää. Ruoanmaistelun jälkeen tuokio päättyi ja lapset siirtyivät leikkimään. Tämäkin tuokio kesti noin 40 minuuttia. Tuokion jälkeen kokosimme askartelemamme riikinkukon päiväkotiryhmän seinälle. Jätimme ryhmään myös Intia-aiheisia värityskuvia myöhempää käyttöä varten.

7.4.3 Brasilia-aiheiset toimintatuokiot

Kolmannet toimintatuokiot järjestettiin torstaina 19.11.2020, jolloin käsittelimme Brasilian kulttuuria. Toimintatuokiot järjestettiin 3–5-vuotiaiden ryhmälle. Aloitimme päivän laittamalla ryhmän tilat valmiiksi tuokioita varten. Koristelimme

tilat ja laitoimme tuokiolla käytettävät askartelutarvikkeet sekä hedelmät helposti saataville. Valmisteluihin kului aikaa noin tunti.

Ensimmäiselle tuokiolle osallistui seitsemän lasta, yksi ryhmän työntekijä sekä kaksi harjoittelijaa. Aikuiset havainnoivat tuokion aikana toimintaa tekemämme havainnointirungon (liite 3) avulla ja ottivat tuokiolta kuvia. Tuokion aluksi ohjasimme lapset istumaan piiriin nukkariin. Esittelimme itsemme ja kerroimme, että tulemme tutustumaan yhdessä Brasilian kulttuuriin. Keskustelimme lasten kanssa asioista, joita heille nousi mieleen Brasiliaan liittyen ja opettelimme sanomaan hyvää huomenta portugaliksi kielellä. Tämän jälkeen näytimme lapsille Brasiliaan liittyvän diaesityksen. Esityksen aikana näytimme lapsille Brasilian sijainnin kartalta ja kerroimme Amazonin sademetsästä sekä brasilialaisista vapaa-ajan aktiviteeteista. Lapset innostuivat esityksestä ja he kyselivät paljon kysymyksiä. Diaesityksen jälkeen leikimme eläinliike-leikkiä. Näytimme lapsille kuvakortteja erilaisista Brasiliassa elävistä eläimistä ja lapset saivat tunnistaa niitä. Laitoimme soimaan samba ja bossa nova -musiikkia ja lapset pääsivät liikkumaan kuvissa näkyvien eläinten tavoin. Musiikin pysähtyessä lasten tuli mennä makaamaan maahan ”piiloon salametsästäjiä”. Yksi lapsista ei halunnut osallistua leikkiin, mutta muut osallistuivat aktiivisesti.

Leikin jälkeen siirryimme ruokailutilaan, jonne olimme järjestäneet askartelupisteen. Askartelimme lasten kanssa papukaijat. Olimme leikanneet valmiiksi erivärisistä kartongeista pohjia, joista lapsi sai valita itselleen mieluisan. Lapset saivat liimata papukaijalle höyheniä sekä silmät. Valmiit papukaijat koottiin myöhemmin ryhmän seinälle. Kun askartelut oli saatu valmiiksi, siirryimme ruoanmaistelun pariin. Tässä vaiheessa tuokiolle saapui vielä yksi lapsi. Meillä oli mukana kolme erilaista hedelmää, jotka olivat passionhedelmä, ananas sekä papaija. Esittelimme hedelmät lapsille ja he pääsivät haistelemaan niitä sekä myös maistamaan pienet palat jokaista hedelmää. Lapset olivat innoissaan ruokapisteellä ja maistelivat hedelmä rohkeasti. Ruokapisteen jälkeen kiitimme lapsia ja päätimme tuokion. Tuokio kesti tunnin.

Ensimmäisen tuokion jälkeen toinen meistä alkoi tekemään valmisteluja toista tuokiota varten ja toinen askarteli papukaijan myöhemmin tuokiolle saapuneen

lapsen kanssa. Askartelun jälkeen näytimme hänelle myös diaesityksen. Tähän meni aikaa noin puoli tuntia, jonka jälkeen aloitimme toisen tuokion. Toiselle tuokiolle osallistui viisi lasta, yksi ryhmän työntekijä ja kolme harjoittelijaa. Toteutimme samat aktiviteetit kuin ensimmäiselläkin tuokiolla, mutta ryhmän ollessa uusi, ne toteutuivat heidän näköisellään tavalla. Tämän ryhmän kanssa diaesitykseen meni hieman enemmän aikaa, sillä he halusivat keskustella siitä kauemmin. Ruokapisteellä lapset olivat innoissaan, mutta eivät uskaltaneet kokeilla uusia makuja yhtä rohkeasti kuin toinen ryhmä. Askartelu, sekä eläinleikki sujuivat hyvin ja lapset innostuivat molemmista. Tämän jälkeen päätimme tuokion, joka oli kestoltaan noin tunnin pituinen. Annoimme myös tälle ryhmälle värityskuvia myöhempää käyttöä varten.

7.4.4 Suomi-aiheiset laulutuokiot

Pidimme Suomi-aiheiset laulutuokiot päiväkodilla 20.11.2020, jolloin vietettiin myös Lapsen oikeuksien päivää. Toteutimme tuokiot koronarajoitusten vuoksi ulkona. Laulutuokioiden lisäksi kokosimme päiväkodin katokseen vanhojen suomalaisten esineiden näyttelyn, johon olimme pyytäneet esineitä myös päiväkodin työntekijöiltä. Saavuimme päiväkodille tuntia ennen tuokioiden alkamista tekemään valmisteluja. Jaoimme Suomi-aiheisia värityskuvia päiväkodin ryhmiin, keräsimme työntekijöiden tuomat vanhat esineet ja pystytimme niistä ja itse tuomistamme esineistä näyttelyn. Valmistelujen jälkeen siirryimme ulos odottelemaan ensimmäiselle laulutuokiolle osallistuvia ryhmiä.

Aloitimme tuokiot toivottamalla lapset tervetulleiksi Suomi-päivän toimintaan ja kerroimme heille, mitä tulemme tekemään yhdessä. Kerroimme lapsille myös Lapsen oikeuksien päivästä ja siitä, mitä sillä tarkoitetaan. Keskustelun jälkeen siirryimme lauluihin. Lauloimme ja leikimme lasten kanssa suomalaiset perinnelaulut Oravan pesä ja Piiri pieni pyörii. Tämän jälkeen lauloimme lasten kanssa vielä Lapsen oikeuksien laulun ja tanssimme laulun tahtiin. Laulujen jälkeen kiitimme lapsia yhteisestä tuokiosta ja ohjasimme heidät perinne-esineiden näyttelyyn. Vaikka tuokioiden sisältö oli kaikille ryhmille sama,

huomioimme osallistujien iän esimerkiksi ohjeiden antamisessa sekä laululeikkien koreografioissa.

Toimeksiantajamme oli aiemmin toivonut meiltä, että järjestäisimme Suomi-päivän toteutuksen kaikille päiväkodin ryhmille. Ajatuksena oli, että kaikki lapset pääsisivät osallistumaan Lapsen oikeuksien päivän viettoon. Ulkona järjestettävän toteutuksen ja koko päiväkodin osallistumisen vuoksi tuokioiden sisällöt olivat muiden päivien tuokioita suppeammat.

7.5 Tarkistus- ja viimeistelyvaihe

Työstövaiheen jälkeen hanke etenee tarkistusvaiheeseen. Tässä vaiheessa arvioidaan syntynyttä tuotosta ja palautetaan työ joko takaisin työstövaiheeseen tai siirretään se viimeistelyvaiheeseen. Viimeistelyvaiheessa viimeistellään itse tuotos sekä kehittämishankeraportti. Kun viimeistely on tehty, sen tuloksena saadaan valmis tuotos eli toiminnallinen opinnäytetyö. (Salonen 2013, 18–19.)

Toimintatuokioiden aikana käytimme arviointimenetelmänä pääasiassa lasten havainnointia. Teimme molemmat tuokioiden aikana omia havaintoja, joita kirjasimme ylös opinnäytetyöpäiväkirjaamme. Toimintatuokioiden tarkoituksena oli myös mahdollistaa ryhmän varhaiskasvatuksen opettajalle tilaisuus lasten havainnointiin ilman, että hän oli toiminnassa ohjaajan roolissa. Näin opettajalle muodostui tilaisuus seurata lapsia tarkemmin ja tehdä havaintoja heidän toiminnastaan uudenlaisen toiminnan parissa. Tuokioiden aikana painotimme aikuisen toteuttamaa havainnointia emmekä niinkään lapsen osallisuutta arviointiin.

Toimintatuokioiden toteuttamisen jälkeen siirryimme opinnäytetyömme tarkistusvaiheeseen. Tässä vaiheessa kävimme yhdessä läpi sekä omia että havainnoivan työntekijän tekemiä havaintoja ja pohdimme toimintatuokioiden onnistumista. Havainnoimme itse toimintatuokioiden aikana esimerkiksi sitä, kuinka lapset osallistuivat järjestämäämme toimintaan sekä millaisia reaktioita lapsissa ilmeni toimintojen aikana. Varhaiskasvatuksen opettaja havainnoi

puolestaan lasten lisäksi myös meidän toimintaamme havainnointirungon (liite 3) avulla.

Pohdinnan jälkeen etenimme viimeistelyvaiheeseen. Syksyllä keskityimme kiireisen aikataulun vuoksi pääasiassa toimintatuokioiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen, joten raportin kirjoittaminen sekä lopullisen ideavihkon kokoaminen jäivät lähes kokonaan viimeistelyvaiheeseen. Opinnäytetyöpäiväkirja toimi työskentelyn aikana hyvin muistimme tukena ja sen avulla oli helppo palata tarkastelemaan opinnäytetyömme aiempia vaiheita.

Jatkoimme ideavihkon työstämistä Microsoft Word -ohjelmalla. Tässä vaiheessa tarkoituksenamme oli sisällyttää ideavihkoon tietopaketit monikulttuurisuustuokioilla käsiteltyjen maiden kulttuureista, sekä kuvaukset jokaisen päivän toimintatuokiosta. Aloitimme työskentelyn etsimällä maihin liittyvää tietokirjallisuutta tietopakettien kokoamiseksi. Tiedonhankinnan jälkeen teimme alustavan luonnoksen tietopaketin pohjasta, johon lisäsimme löytämämme materiaalin. Kirjoitimme luonnokseen myös kuvauksen siitä, mitä olimme jokaisella toimintatuokiolla tehneet.

Ensimmäisen version valmistuessa pysähdyimme tarkastelemaan sen ulkoasua ja sisältöä. Huomasimme, että luonnos oli ulkoasultaan liian pelkistetty ja että sen sisältö kaipasi vielä jäsentämistä. Pohdimme, kuinka luonnoksesta saisi visuaalisesti miellyttävämmän ja sen tekstiosioista helppolukuisempia. Käytimme aikaa luonnoksen kirjoitusasun sekä kuvituksen suunnitteluun ja pohdimme tarkemmin sen sisältöä. Tekemiemme huomioiden pohjalta kokosimme ideavihkon toisen version.

Olimme heti tyytyväisiä toisen version visuaaliseen ilmeeseen, jonka vuoksi pystyimme keskittymään sisällön kokoamiseen paremmin. Koimme myös uuden kirjoitusasun onnistuneeksi ja saimme koottua sisällön luonnokseen melko nopeasti. Sisällön valmistumistuessa tarkastelimme vielä vihkon sisällysluetteloja ja tarkastelun pohjalta muokkasimme vihkon otsikointia. Kiinnitimme tässä vaiheessa huomiota myös tietopaketteihin ja huomasimme, että osa tiedosta oli epäolennaista. Näin ollen muokkasimme tietopaketteja maasta riippuen joko

tiivimmäksi tai kattavammaksi. Muokkausten jälkeen lähetimme ideavihkon toimeksiantajalle palautteen saamista varten. Toimeksiantaja oli tyytyväinen vihkon visuaaliseen ilmeeseen ja sen sisältöön. Palautteen saamisen jälkeen teimme vielä muutamia muokkauksia vihkon ulkoasuun. Tämä viimeistelty versio jäi lopulliseksi versioksemme.

Otimme toteuttamiltamme monikulttuurisuustuokioilta myös valokuvia, joita olimme ajatelleet käyttää ideavihkon kuvituksessa. Päädyimme kuitenkin yhteistyössä päiväkodin kanssa siihen, että emme käytä kuvia, sillä kuvauslupa-asioissa ilmeni ongelmia. Valokuvien pääasiallinen tarkoitus oli tehdä toimintatuokiot näkyväksi suunnitteluun osallistuneille huoltajille. Saimme välitettyä kuvat heille ryhmien lastentarhanopettajien kautta, joten emme kokeneet niiden käyttöä ideavihkossa ehdottoman tärkeäksi. Lastentarhanopettajat välittivät huoltajille kuvat, joiden lähettämiseen heillä oli jo aiemmin kerätty lupa.

8 Opinnäytetyön tuotos

Ideavihko on koottu suunnittelemiemme ja toteuttamiemme toimintatuokioiden pohjalta. Se sisältää kansilehden, sisällysluettelon, lukijalle-osion sekä ideoita intialaisen, brasilialaisen, turkkilaisen ja suomalaisen kulttuurin käsittelemiseksi varhaiskasvatusympäristössä. Lisäksi ideavihkossa on lähdeluettelo sekä liitteenä laatimamme toimintasuunnitelma monikulttuurisista toimintatuokioista, jotka toteutimme päiväkodilla.

Intia-, Brasilia- sekä Turkki-osiot sisältävät neljä erilaista toimintaa kyseisten maiden kulttuurien käsittelemiseksi sekä lyhyen tietopaketin kyseisestä maasta. Jokaisen toiminnan kohdalla on lyhyt kuvaus toiminnan tarkoituksesta, lista toimintaan tarvittavista tarvikkeista sekä ohjeet ja vinkkejä toiminnan toteuttamiseksi. Toiminnat on suunniteltu niin, että ne olisivat mahdollisimman monipuolisia, ja niihin on kerätty ideoita maiden kulttuureja edustavien lasten huoltajilta. Suomi-osio sisältää tietopaketin sekä kolme ideaa suomalaisen kulttuurin käsittelemiseksi.

Ideavihkon Intia-osiossa on idea riikinkukkoaiheiseen musiikkihetkeen sekä ohjeet riikinkukon sulan askartelemiseen, mangolassin valmistamiseen ja Intia-aiheisen musiikkiliikuntaleikin toteuttamiseen. Brasilia-osio sisältää puolestaan ohjeet papukaijan askartelemiseen ja sademetsäaiheisen musiikkiliikunnan toteuttamiseen. Osiossa on myös vinkkejä Brasiliassa kasvavien hedelmien maisteluun ja ideoita Brasilia-aiheisen PowerPoint-esityksen kokoamiseen. Turkki-osiossa esitellään turkkilainen perinneleikki nimeltä Drop the handkerchief ja kerrotaan ohjeet sekä Turkki-aiheiseen musiikkiliikuntaan että tsatsikin valmistamiseen. Lisäksi se sisältää ideoita, joita voidaan käsitellä Turkki-aiheisessa PowerPoint-esityksessä. Suomi-osio sisältää suomalaisia perinnelauluja sekä ideoita suomalaisten perinne-esineiden näyttelyn ja Suomi-aiheisen kasvomaalauksen järjestämiseen.

Ideavihko on suunnattu ja koottu Linnunlahden päiväkodin varhaiskasvattajille keväällä 2021, mutta se on vapaasti sovellettavissa myös muiden varhaiskasvatusympäristöjen toimintaan. Sen sisältämiä toimintoja voi käyttää joko yksittäin, tai niistä voi koota pidempiä toimintakokonaisuuksia. Ideavihkon tarkoituksena on tarjota varhaiskasvattajille valmiuksia kyseisten maiden kulttuurien käsittelemiseksi. Ideavihko löytyy suuren tiedostokoon vuoksi erillisenä liitetiedostona Theseuksesta.

9 Pohdinta

9.1 Prosessin ja tuotoksen arviointi

Tavoitteiden saavuttamisen tarkasteleminen on yksi ensimmäisistä ja tärkeimmistä arvioinnin kohteista toiminnallisen opinnäytetyön arvioinnissa (Vilkkä & Airaksinen 2003, 154–155). Opinnäytetyömme tarkoituksena oli kehittää Linnunlahden päiväkodin monikulttuurisuuskasvatusta. Ajatuksenamme oli tutustuttaa päiväkodin lapsia ja henkilöstöä päiväkodin lasten kulttuuritaustoihin sekä tuottaa tietoa päiväkodille käsiteltävien maiden

kulttuurien tavoista ja erityispiirteistä. Tarkoituksemme perustui päiväkodin tarpeeseen kehittää monikulttuurisuuskasvatusta, sillä kulttuurinen moninaisuus on päiväkodissa vahvasti näkyvillä.

Kaarniemen (2012, 5) mukaan yksi monikulttuurisen varhaiskasvatuksen tavoitteista on tukea lasta ja hänen perhettään oman kulttuurinsa säilyttämisessä. Yhteistyö eri kulttuuritaustoista tulevien perheiden kanssa vaatii varhaiskasvattajalta sekä perheiden kulttuurien tuntemusta että kunnioitusta kyseisiä perheitä kohtaan. (Kaarniemi 2012, 5.) Opinnäytetyömme myötä päiväkodin työntekijät saivat uutta tietoa päiväkodissa edustettuina olevista kulttuuritaustoista sekä lasten huoltajien kanssa suunniteltujen toimintatuokioiden aikana että heille kasaamamme ideavihkon muodossa. Saimme tuotua eri maiden kulttuurien piirteitä esille ja edistimme näin ollen työntekijöiden kulttuurista tietämystä. Ideavihkon avulla työntekijät voivat ottaa kulttuurit käsittelyyn helposti myös myöhemmin.

Varhaiskasvatuslaissa (540/2018, 3 §) todetaan, että yksi varhaiskasvatuksen tavoitteista on myös tarjota lapsille valmiuksia ymmärtää sekä kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä ja jokaisen kulttuurista, kielellistä, katsomuksellista ja uskonnollista taustaa (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, 3 §). Varhaiskasvatuksessa lapsia rohkaistaan toisiin kieliin ja kulttuureihin tutustumiseen ja heitä tuetaan suhtautumaan myönteisesti moninaiseen ympäristöön (Opetushallitus 2019, 25). Kuusiston (2009, 14) mukaan varhaiskasvatustoiminnassa saavat näkyä kaikki ryhmässä läsnä olevat katsomukset. Näihin tutustuminen auttaa lasta ymmärtämään perheiden erilaisia käsityksiä ja tapoja. Kasvatustoiminnan kulttuurinen moninaisuus rikastuttaa päiväkodin lasten elämää ja eri kulttuureihin tutustuminen avaa lapselle ikään kuin ikkunoita ympäröivään maailmaan. (Kuusisto 2009, 14–16.) Opinnäytetyömme toi päiväkodissa edustettuina olevat kulttuuritaustat näkyväksi myös ryhmien lapsille. Tutustuimme yhdessä eri maihin, niiden kulttuurille ominaisiin tapoihin sekä helppoihin vieraskielisiin tervehdyksiin. Onnistuimme parhaiten etenkin Turkin ja Brasilian kulttuurien piirteiden esiin tuomisessa diaesitysten avulla. Diaesitykseen oli helppo koota laajasti tietoa käsiteltävän maan kulttuurista niin, että lapset jaksoivat keskittyä siihen. Tämä jäi puuttumaan

Intia-päivän toteutuksesta, sillä koimme 1–3-vuotiaiden lasten olevan liian nuoria diaesitystä ajatellen.

Toinen tärkeä arvioinnin kohde on opinnäytetyön toteutustapa. Toteutustavan arviointiin liittyy tapahtuman järjestämisen sekä oppaan onnistumisen pohtiminen. (Vilka & Airaksinen 2003, 157–158.) Opinnäytetyömme tavoitteena oli toteuttaa neljä monikulttuurisuustuokiota ja tuottaa päiväkodille ideavihko, joka toimii tietopakettina kyseisten maiden kulttuureista. Ajatuksena oli, että ideavihko sisältää tietopakettien lisäksi myös kuvauksen monikulttuurisuustuokioiden toteuttamisesta. Koimme järjestämämme monikulttuurisuustuokiot onnistuneiksi. Pienryhmämuotoinen toteutustapa oli toimiva kyseisten ryhmien kanssa ja tuokioiden pituudet olivat riittäviä aiheen esille tuomiseksi. Itsellämme ei kuitenkaan ollut yhtä monipuolista tietoa maiden kulttuureista kuin huoltajilla, joten heidän poisjäämisensä toteutuksesta teki tuokioista suppeampia. Ajattelemmekin, että huoltajat olisivat osanneet vastata esimerkiksi lasten kysymyksiin kattavammin ja tuoneet omaa kokemustietoaan esiin.

Ryhmien työntekijöiltä saamassamme palautteessa korostui etenkin tyytyväisyys sisällön monipuolisuuteen sekä aikataulutuksen onnistuminen. Yksi työntekijöistä toi esiin sen, että toimintojen vaihtelevuus ja niiden keston huomioiminen auttoi lapsia keskittymään toimintaan. Toinen työntekijä antoi meille palautetta myös siitä, että saimme toiminnan aikataulutettua hyvin päiväkodin rytmiin sopivaksi. Työntekijät kokivat tuokioilla käsiteltävät aiheet lapsia kiinnostaviksi. He toivat myös esille, että oma innostuksemme ja kiinnostuksemme aihetta kohtaan välittyi lapsille. Saimme vielä jälkikäteen palautetta yhdeltä työntekijältä, joka kertoi heidän muistelleen aihetta lasten kanssa vielä kahden kuukauden jälkeen. Hän kertoi myös, että kulttuuria edustava lapsi ei ole aiemmin puhunut perheensä kulttuuritaustasta paljoa, mutta oli tuokion sekä sen muistelun kautta suhtautunut asiaan avoimemmin.

Tarkoituksenamme olisi ollut myös kerätä palautetta huoltajilta monikulttuuristen tuokioiden toteuttamisen jälkeen, mikäli he olisivat päässeet osallistumaan tuokioille. Koronatilanteen vuoksi tilanne kuitenkin muuttui ja huoltajat pääsivät osallistumaan ainoastaan toiminnan suunnitteluun. Toimintatuokioiden jälkeen

lähetimme huoltajille kiitokset suunnitteluun osallistumisesta sähköpostitse ja osa huoltajista antoi meille tässä vaiheessa palautetta toiminnasta. Saimme kiitoksia tuokioiden järjestämisestä ja yksi huoltaja toi esille, että järjestämämme toiminta oli heidän perheelleen paljon enemmän kuin yksi kulttuurituokio. Hän oli kiitollinen siitä, että toimimme hänen lapsensa toisen kulttuurin konkreettisesti esille päiväkotiympäristössä.

Opinnäytetyöprosessin aikana ideavihko muutti muotoaan hieman alkuperäisestä suunnitelmasta. Muokkasimme vihkoa, sillä halusimme tehdä siitä selkeämmän ja helpommin hyödynnettävissä olevan. Kirjoitimme alun perin vihkoon tietopaketin lisäksi pelkän kuvauksen omista toimintatuokioistamme. Huomasimme, että tällainen muoto oli epäselvä ja vaikealukuinen, joten päätimme eritellä toiminnat selkeämmiksi kokonaisuuksiksi. Mielestämme lopputulos on onnistunut. Ideavihkoa kootessamme kohtasimme haasteita tekniikkaan liittyen. Ideavihkon asettelu sekä sivujen kuvitus Microsoft Word-ohjelmalla muodostui yllättävän hankalaksi, vaikka ohjelman käyttäminen oli meille jo entuudestaan tuttua. Saimme kuitenkin asetukset lopulta haluamaamme muotoon ja tuotoksesta muodostui visuaalisesti miellyttävä kokonaisuus. Ongelmia kohdatessamme mietimme myös ulkopuolisen kuvittajan hyödyntämistä, mutta hylkäsimme ajatuksen ajan puutteen vuoksi. Otimme ideavihkoon kuvia Pixabay-sivustolta, jonka kuvat ovat kaikille vapaasti hyödynnettävissä.

9.2 Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys

Noudatamme opinnäytetyössämme kehittämistoiminnalle ominaisia luotettavuuden ja eettisyyden piirteitä. Toikon ja Rantasen (2009, 122) mukaan kehittämistoimintaan liittyvät luotettavuuden kriteerit mukailevat tieteellisen luotettavuuden kriteerejä (Toikko & Rantanen 2009, 122). Hyvän tieteellisen käytännön noudattamiseen liittyy eettisesti kestävien tiedonhankinta- ja tutkimusmenetelmien mukaan toimiminen, tutkimustulosten johdonmukainen hallinta, sekä vilpittömän ja rehellisen toiminta. Lisäksi hyvän tieteellisen käytännön mukaan tutkimuksen suunnittelu, toteuttaminen ja raportointi tulee tehdä

laadukkaasti. Myös lähdeviitteet sekä rahoituslähteiden ja sisältöä koskevien tietojen vaihtolo- ja salassapitovelvollisuudet tulee merkitä asiallisesti. Toimeksiantajien tai tutkittavien nimiä ei tule mainita ilman asianomaisten suostumusta. (Vilkkä 2015, 26–29.)

Opinnäytetyön aihetta voidaan tarkastella monesta eri näkökulmasta. Tarjolla on usein monenlaista lähdeaineistoa, jolloin tarvitaan taitoa suhtautua lähteisiin kriittisesti ja valita ne harkiten. Luotettava lähde on yleensä peräisin tunnetulta tekijältä ja on ajankohtainen ja tuore. Mahdollisuuksien mukaan kannattaa myös suosia ensisijaisia lähteitä, sillä toissijaisissa lähteissä tieto voi muuntua. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 72–73.) Olemme koonneet opinnäytetyömme lähdeaineiston pääasiassa kirjallisuudesta ja kiinnittäneet huomiota teosten julkaisijoihin sekä julkaisuajankohtaan. Lisäksi olemme etsineet ja hyödyntäneet tietoa monista eri lähteistä opinnäytetyömme luotettavuuden lisäämiseksi. Valitsimme myös tietoperustassa käyttämämme aiemmat opinnäytetyöt niiden asiasisältöjen sekä tuoreuden perusteella.

Yhtenä kehittämistoimintaan liittyvänä luotettavuuden osatekijänä voidaan nähdä myös kysymys toimijoiden sitoutumisesta. Kehittämistoiminta on yleensä sosiaalinen prosessi ja toimijoiden sekä kehittäjien sitoutuminen siihen vaikuttaa syntyneiden tuotosten luotettavuuteen. (Toikko & Rantanen 2009, 124.) Opinnäytetyöprosessiimme liittyi useita toimijoita, joten kaikkien osapuolien sitoutuminen työskentelyyn oli tärkeää. Toimeksiantajamme oli koko prosessin ajan aktiivisesti mukana opinnäytetyön ideoinnissa ja toiminnan suunnittelussa. Yhteisen suunnittelun kautta saimme tarvittavat valmiudet toimintatuokioiden toteuttamiseen.

Suunnitteluun osallistuneet huoltajat sitoutuivat työskentelyyn pääsääntöisesti hyvin, joka näkyi esimerkiksi aktiivisena keskusteluna sähköpostitse. Kiinnitimme huomiota siihen, että huoltajat eivät nähneet toistensa yhteystietoja yhteydenpidon aikana. Kohtasimme kuitenkin sitoutumattomuutta yhden perheen pois jäämisen vuoksi, joten muutimme toteutuksen muotoa monikulttuurisuusviikosta tuokioiksi. Huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä luotettavuus ja eettisyys huomioitiin myös erilaisten lupakyselyiden yhteydessä.

Kysyimme luvan heidän perheensä kulttuuritaustan käsittelemiseen sekä heiltä saatujen tietojen käyttämiseen. Emme käyttäneet opinnäytetyössämme myöskään tietoja, joista perheet voisi tunnistaa, emmekä kohdelleet kyseisten maiden kulttuureja edustavia lapsia muista poikkeavasti. Olimme myös yhteydessä päiväkodin lastentarhanopettajiin lasten valokuvauslupiin liittyen.

Huomioimme luotettavuuden ja eettisyyden myös toimintatuokioiden pohjalta kootussa ideavihkossamme. Käytimme vihkossa mahdollisimman uutta kirjallisuutta, joka tuki tietopakettien valmistamista. Merkitsimme lähteet asianmukaisesti ja kerroimme jokaisen kulttuurin kohdalla huoltajilta keräämämme ideat, joista toiminta oli saanut inspiraationsa. Tarkistimme myös, että kaikilla vihkossa käyttämillämme kuvilla on käyttö lupa.

9.3 Ammatillinen kasvu ja oppiminen

Opinnäytetyössä on tarkoituksena osoittaa kykyä teoreettisen tiedon ja käytännöllisen ammatillisen taidon yhdistämiseen niin, että alan ammattilaisille on tiedollista hyötyä siitä. Ammatilliseen kasvuun voidaan liittää ajan ja kokonaisuuksien hallintaa, osaamisen ilmaiseminen suullisesti ja kirjallisesti, yhteistyö sekä työelämän kehittäminen. Tutkinto on yksi askel ammatillisessa kasvussa eikä tee ihmisestä ammatillisesti valmista. Tämän vuoksi opinnäytetyössä on hyvä käsitellä omaa ammatillista kasvua ja pohtia mihin suuntaan sitä tulisi kehittää. Opinnäytetyöprosessi voi muodostua myös prosessiksi, joka suuntaa opinnäytetyön tekijän ammatillista kasvua, työllistymistä sekä urasuunnittelua. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 17, 159–160.)

Koimme monikulttuurisuusaiheen sekä huoltajien osallisuuden käsittelemisen opinnäytetyössämme ammatilliselle kasvullemme merkitykselliseksi, sillä aihe oli meille varhaiskasvatuksen näkökulmasta vieras. Jo tietoperustaa kootessamme kohtasimme paljon uutta tietoa. Aihetta käsittelevään kirjallisuuteen tutustuminen antoi meille uusia ideoita monikulttuuristen oppimisympäristöjen luomiseen ja auttoi meitä hahmottamaan, kuinka monella tapaa monikulttuurisuus voi ilmetä eri oppimisen alueilla. Kaiken kaikkiaan opinnäytetyön tekemisen ja etenkin

työstövaiheessa toimimisen kautta saimme valmiuksia aiheen käsittelemiseksi ja kehittämiseksi tulevaisuuden työelämässä.

Opinnäytetyöprosessin aikana opimme lisää myös huoltajien osallisuuden tärkeydestä sekä heiltä saatujen ideoiden hyödyntämisestä. Huoltajien kanssa tehty yhteistyö oli mielestämme merkityksellistä, sillä koimme heidän osallistumisensa toiminnan suunnitteluun tärkeäksi. Halusimme myös tuoda päiväkodin toimintaa näkyväksi huoltajille. Huomasimme, että huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön ei tarvitse aina olla monimutkaista, vaan sen voi ottaa mukaan toimintaan melko helpostikin. Havaitimme, että jo esimerkiksi muutaman sähköpostin vaihtaminen voi toimia väylänä osallisuuden luomiselle ja tarjota perheelle tunteen hyväksytyksi ja kuulluksi tulemisesta.

Opinnäytetyön tekeminen oli meille molemmille ensimmäinen prosessi, jonka aikana teimme yhteistyötä monien tahojen kanssa useiden kuukausien ajan. Näin ollen koemme, että olemme kehittyneet yhteistyö- ja vuorovaikutustaidoissamme prosessin aikana. Koemme myös omien organisointitaitojemme kehittyneen prosessissa, sillä tehtävänäimme oli pitää jokainen yhteistyötaho ajan tasalla siitä mitä tapahtuu. Toimintatuokioiden aikana huomasimme, että organisointi oli sujunut onnistuneesti, sillä emme kohdanneet suurempia epäselvyyksiä.

9.4 Jatkokehitysideat ja opinnäytetyön hyödynnettävyys

Päiväkoti voi halutessaan hyödyntää opinnäytetyömme tuotoksena valmistuvaa ideavihkoa myös tulevaisuudessa. Vihkoa voi hyödyntää sellaisenaan, mikäli tuotoksessa käsiteltävien maiden kulttuurit ovat myöhemminkin edustettuina päiväkodissa tai sitä voi muokata uusia kulttuuritaustoja palvelevaksi. Linnunlahden päiväkotia voi halutessaan jakaa kehittämämme materiaalin myös muiden Joensuun päiväkotien käyttöön. Tämän lisäksi opinnäytetyömme ja tekemämme ideavihko tulevat olemaan vapaasti hyödynnettävissä kaikille. Jatkokehityksenä voisi esimerkiksi toteuttaa tutkimuksen, jossa selvitetään, millainen merkitys kokoamallamme ideavihkolla on ollut sitä hyödyntäneen päiväkodin lapsille tai henkilökunnalle.

Toivomme, että opinnäytetyössämme käsittelemämme huoltajien osallisuus tuo sen merkitystä enemmän esille ja herättää ajankohtaista keskustelua. Toivomme myös, että opinnäytetyömme innostaisi muitakin päiväkoteja kehittämään monikulttuurisuuskasvatustaan yhteistyössä lasten huoltajien kanssa. Toiminta voisi osaltaan tukea huoltajien ja päiväkodin henkilöstön välistä vuorovaikutusta ja lujittaa heidän välistään luottamussuhdetta. Mielestämme huoltajien osallistaminen tarjoaa hyvän mahdollisuuden kulttuuritietämyksen lisäämiseen ja mahdollistaa samalla lapsille mukavaa toimintaa huoltajien kanssa.

Lähteet

- Eerola-Pennanen, P. 2020. Kulttuurinen moninaisuus varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.). Varhaiskasvatuksen käsikirja. 5.painos. E-kirja. Jyväskylä: PS-kustannus. 250–262.
- Grant, C. & Sleeter, C. 2010. Race, Class, Gender and Disability in the Classroom. Teoksessa Banks, J. & McGee Banks, C. (toim.). Multicultural education. Issues and perspectives. 7.painos. E-kirja. Hoboken, NJ: Wiley. 59–80.
- Gyekye, M. & Lamminmäki-Vartia, S. 2017. Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoinen näkökulma varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluun. Teoksessa Haapsalo, T., Petäjä, H., Vuorelma-Glad, P., Sandén, M., Pulkkinen, H. & Tahvanainen I. (toim.). Varhaiskasvatus katsomusten keskellä. Helsinki: Lasten Keskus ja Kirjapaja Oy. 97–129.
- Halme, K. & Vataja, A. 2011. Monikulttuurinen varhaiskasvatus ja esiopetus. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Heikka, J., Hujala, E. & Turja, L. 2009. Arviinnista opiksi. Havainnointi, arviointi ja suunnittelu varhaispedagogiikassa. Vantaa: Printel Oy.
- Helsingin kaupunki. 2012. Ota koppi! Monikulttuurisuus Helsingissä. Kieli, osallisuus ja oppiminen -ohjelma 4–8-vuotiaille lapsille. Helsinki: Helsingin kaupungin neuvolatyö, alkuopetus ja varhaiskasvatus. <https://www.otakoppi-ohjelma.fi/sites/default/files/inline-files/otakoppi-tutkimus-3-12-2012.pdf> 10.4.2020.
- Jaakola, S. & Lindholm, K. 2016. Matka maailman ympäri. Toiminnallisia menetelmiä monikulttuurisuuskasvatukseen varhaiskasvatuksessa. Diakonia-ammattikorkeakoulu. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/107273/Jaakola_Salla_Lindholm_Katja%20_Helsinki.pdf?sequence=1&isAllowed=y 11.1.2021.
- Jokikokko, K. & Karikoski, H. Exploring the narrative of a Finnish early childhood education teacher on her professional intercultural learning. *Journal of Early Childhood Education Research*. <https://jecer.org/fi/wp-content/uploads/2016/05/Jokikokko-Karikoski-issue5-1.pdf> 14.1.2021.
- Jäntti, S. & Keinänen, S. 2019. Monikulttuurisuuden tukeminen päiväkodin arjessa. Opas Pieksämäen varhaiskasvatukseen. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/264895/Keinänen_Saimi%20%26%20Jantti_Sonja.pdf?sequence=2&isAllowed=y 8.1.2021.
- Järvinen, K. & Mikkola, P. 2015. Oletko sä meidän kaa? Näkökulmia osallisuuteen ja yhteisöllisyyteen varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Pedatieto Oy.
- Kaarniemi, H. 2012. Monikulttuurisia kohtaamisia. Opas varhaiskasvatuksen arkeen. Kuopio: Itä-Suomen Yliopisto. <https://peda.net/joensuu/esiopetus/sv/materiaalia/mjl/mkova:file/download/77d892be722d0f452199dd777dcf41aac640b824/MONIKULTTUURISISA%20KOHTAAMISIA.%20Opas%20varhaiskasvatuksen%20arkeen.pdf> 10.4.2020.

- Kuusisto, A. 2009. Homma hanskassa! Päiväkodin monimuotoisuus rikkautena. Helsinki: Helsingin kaupungin sosiaalivirasto.
https://tuhat.helsinki.fi/ws/portalfiles/portal/80176304/Homma_hanska_Finnish_language_guidebook_for_staff_on_multiculturalism_in_kindergarten_context_Kuusisto_A_2009.pdf 10.4.2020.
- Laamanen, M. 2016. Monikulttuurisuuskasvatuksen kehittäminen Högforsin päiväkodissa. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/115457/Laamanen_Mervi.pdf?sequence=1&isAllowed=y 8.1.2021.
- McNab, A-M. & Mäkelä, M. 2018. Lasten kulttuurit tutuiksi. Menetelmiä monikulttuuriseen varhaiskasvatukseen. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/142175/Makela_McNab_opinnaytetyo_kevat_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y 8.1.2021.
- Oksanen, I. 2013. Kun monikulttuurinen lapsi aloittaa päivähoidon. Monikulttuurisuusopas Paimion päivähoidon työntekijöille. Turun ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/66886/Oksanen_Ilona_pdf.pdf?sequence=1&isAllowed=y 11.1.2021.
- Opas, M. 2013. Yhteisöllinen kasvattajatiimi. Teoksessa Marjanen, P., Marttila, M. & Varsa, M. (toim.). Pienten piirissä. Jyväskylä: PS-kustannus. 141–164.
- Opetushallitus. 2019. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Helsinki: Opetushallitus.
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf 7.4.2020.
- Paavola, H. 2017. Identiteetin tukeminen monikulttuurisessa varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Haapsalo, T., Petäjä, H., Vuorelma-Glad, P., Sandén, M., Pulkkinen, H. & Tahvanainen I. (toim.). Varhaiskasvatus katsomusten keskellä. Helsinki: Lasten Keskus ja Kirjapaja Oy. 194–201.
- Pelkonen, A. & Vainio, J. 2019. Monikulttuurisuus varhaiskasvatuksessa. Käsikirja monikulttuurisuudesta Haminan varhaiskasvatukselle. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/266866/Opinnaytetyo_2019.pdf?sequence=2&isAllowed=y 11.1.2021.
- Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. Tampere: Juvenes Print Oy.
- Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. E-kirja. Tampere: Tampere University Press.
- Varhaiskasvatuslaki 540/2018.
- Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. E-kirja. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Saatekirje huoltajille

Hei!

Olemme kaksi viimeisen vuoden sosionomiopiskelijaa Karelia-ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyötämme yhteistyössä Linnunlahden päiväkodin kanssa. Tarkoituksenamme on järjestää päiväkodilla monikulttuurisuusviikko syksyn 2020 aikana, mikäli koronatilanne on siihen mennessä rauhoittunut. Haluaisimme viikon aikana käsitellä päiväkodissa edustettuina olevia kulttuureja työpajatoiminnan kautta. Pajoissa kulttuureita voitaisiin lähestyä esimerkiksi leikkien, ruuan maistelujen ja kielen oppimisen keinoin. Monikulttuurisuuden lisäksi haluaisimme nostaa opinnäytetyössämme esille myös vanhempien osallisuutta.

”Lasten vaihtelevat kielelliset ja kulttuuriset taustat ja valmiudet nähdään yhteisöä myönteisellä tavalla rikastuttavana. Kieli- ja kulttuuritietoisessa varhaiskasvatuksessa kielet, kulttuurit ja katsomukset nivoutuvat osaksi varhaiskasvatuksen kokonaisuutta.” (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2019.)

Voisiko perheenne kulttuuri olla yksi viikolla käsiteltävistä kulttuureista?

Kyllä Ei

Olisiko teillä halukkuutta osallistua monikulttuurisuusviikon järjestämiseen? (Vanhempien osallisuus voisi olla esimerkiksi pajojen suunnittelua ja niiden järjestämistä yhdessä meidän kanssamme.)

Kyllä Ei

Terveisin,
Alma Holopainen ja Emilia Sikala

Saatekirje huoltajille

Hi!

We are two social services students from Karelia UAS. It's our third year so we are doing our thesis in cooperation with kindergarten Linnunlahti. We are going to arrange multicultural week during autumn 2020 if corona situation has calmed down by that time. We would like to go through different cultures which are represented in the kindergarten. Our idea is to arrange different workshops about every culture. Workshops could include for example playing, food tasting and language learning. We would also like to highlight the meaning of parent's participation in our thesis.

“Children’s variable linguistic and cultural backgrounds and abilities are seen as enriching the community in a positive way. In language and culture-conscious early childhood education, languages, cultures and views are integrated into the whole of early childhood education.” (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2019.)

Could your family’s culture be one of the cultures that will be discussed during the week?

Yes No

Would you be interested in organizing the week? (Parent’s participation could include for example organizing workshops and being part of them with us.)

Yes No

Best regards,
Alma Holopainen and Emilia Sikala

Jatkotiedote huoltajille

Hei!

Kiitos kiinnostuksestasi monikulttuurisuusviikon järjestämisestä kohtaan. Alamme kesän aikana pohtimaan viikon toteutusta tarkemmin ja sitä varten tarvitsisimme jo etukäteen jonkin verran tietoa viikolla käsiteltävistä kulttuureista. Alla muutama kysymys, joihin toivoisimme vastausta viikon 25 loppuun mennessä.

Mitä kulttuuria edustatte?

Olisiko teillä alustavia ideoita siitä, millaisia kulttuuriin liittyviä asioita viikolla olisi hyvä käsitellä?

Ajattelimme suunnitella viikon toimintaa ja tiedottaa teitä sähköpostitse. Tähän voitte täyttää yhteystietonne yhteydenpitoa varten.

Huoltajan/huoltajien etu- ja sukunimi

Sähköpostiosoite (mikäli sinulla ei ole sähköpostia, voit laittaa tähän puhelinnumerosi)

Kesäterveisin,

Alma Holopainen 1702772@edu.karelia.fi

Emilia Sikala 1702746@edu.karelia.fi

Jatkotiedote huoltajille

Hi!

Thank you for your interest in organizing a multicultural week with us. We will start to think more about the implementation of the week during the summer. Before that we need some information about the cultures. There are a few questions below, that we would like you to answer by end of the week 25.

What culture do you represent?

Which things about your culture you find important to deal with during the week? Any ideas?

We are going to plan the week and keep you updated via e-mail. Here you can fill in your contact information for communication.

First and last name of the guardian(s)

E-mail address (or your phone number if you don't have an e-mail)

Best regards,

Alma Holopainen 1702772@edu.karelia.fi

Emilia Sikala 1702746@edu.karelia.fi

Havainnointirunko varhaiskasvattajille

Havainnointirunko varhaiskasvattajille

Ryhmä: _____

1. Miten eri toimintojen ohjeistaminen sujui? (esimerkiksi ohjeiden kertominen, lasten ohjaaminen toiminnan aikana jne.)

2. Miten sisällön rakentaminen oli mielestäsi onnistunut? (esimerkiksi lasten iän huomioiminen, kulttuurin esille tuominen, toimintojen monipuolisuus jne.)

3. Millä tavoin lasten osallistaminen tuokion aikana toteutui?

4. Miten tuokion aikataulutus onnistui?

5. Mitä parannettavaa huomasit toiminnassa?

Vapaa sana 😊